

VIE NYBĖ

71 M. 33 N.

412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

1957 M. RUGPJŪCIO (AUGUST) 14 D.

Telefonas:
EY 4-0862

KAINA 15 c.

NUSIGINKLAVIMO REIKALAI LONDONO PASITARIMUOSE

VIRŠUJE: Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Centro Valdyba. Sėdi: (iš kairės į dešinę) P. Ališauskas, išdininkas, dr. Br. Nemickas, pirmininkas, V. Rastenis, sekretorius. Stovi: Vyt. Abraitis, vicepirmininkas, J. Klauėnė, narys, A. Senikas, vicepirmininkas, A. S. Trečio- kas, narys. (Plačiau -- 7 psl.)
(Vienybės nuotrauka)

LIETUVOS VĖLIAVA PLEVĖSUOJA PASAULIO SKAUTŲ SĄSKRYDYJE

Jubiliejinėje Džiamborėje Anglijoje lietuviai skautai dalyvauja kartu su latviais, estais, vengrais, ukrainiečiais ir rusais, sudarydami vieną egzilų kontingentą -- 104 skautus. Oficialiuose Džiamborės sąrašuose visos šios pavergtos tautos pavadinta "Coun-

ANTANAS BANIONIS
Specialiai Vienybei iš Anglijos

cil of Scout Associations in Exile"

Skautų Džiamborėje ir Rover Moot-e šios tautos kiekviena savo rajonuose stangiasi ryš-

kiai reprezentuoti savo tautas ir tautų kultūrą.

Bendroje aikštėje ant šešiašakio vėliavų stulpo kas rytą pakyla šešių pavergtų tautų vėliavos. Prie įėjimo virš vartų ištiesta didžiulė Exilų bendra vėliava.

(Tęsinys 5 psl.)

Svarbiausi klausimai, kuriuos laikraštūninkai išskėlė valstybės sekretoriui Dulles ir prezidentui Eisenhoweriui spaudos konferencijose, lietušiški nusiginklavimo ir tarpusavio saugumo arba paramos užsienio krūštams programą.

Valstybės sekretorius Dulles buvo paklaustas, kaip stovi nusiginklavimo reikalai, Londono pasitarimuose ir kokių vaisių galima iš jų tikėtis?

Jo atsakymas taip skambėjo: "Keletą kartų jau esu pareiškęs, kaip svarbu pasiekti pozityvių rezultatų. Tokios galimybės prielaida mes ir vadovaujamės savo pastangoje. Mes turime dirbti diena iš dienos neprarasdami vilties, kad galop mes prieisime prie pozityvių rezultatų. Aš manau, kad siūlymai, kuriuos keturi vakarų valstybės pateikė užpraėjusią savaitę (o sakydamos keturi vakarų valstybės, turėčiau pridurti, kad tam pritarė visi suinteresuoti NATO kraštai) sudaro gal patį reikšmingiausią siūlymą taikos prasme, koks tik buvo padarytas paskiausioje istorijoje, gal net ir bet kada. Tie siūlymai apima pagrindinius bruožus iš prez. Eisenhowerio atvirų padangių plano, kurį jis prieš dvejus metus išskėlė Genevoje."

Toliau, Dulles pasisakė numatęs didelį laimėjimą, jeigu būtų galima pasiekti susitarimų, kuris apimtų virš pamintus principus.

"Tokioje atmosferoje būtų įmanoma netgi pasivaryti pirmyn su ginklavimosi sumažinimu. Aš abejoju, ar be tokios atmosferos būtų galima padaryti daugiau pažangos, kadangi karinio pajėgumo elementai yra tokie painūs, tokie neapčiuopiami, kad sunku juos įvertinti baimės ir grėsmės atmosferoje."

Prezidentas Eisenhoweris savo savaitinėje spaudos konferencijoje pareiškė, kad jeigu pasaulio valstybėms netektų bijoti netikėto užpuolimo, tai nusiginklavimas būtų beveik automatiškas reikalas, o svarbiausias veiksnys, kuris tą baimę pašalintų, būtų sudarymas inspekcijos sistemos, kokią vakarų valstybės pasiūlė Londone.

Prezidentas pažymėjo, kad prieš nustatant inspekcijos smulkmenas, turi sustiprėti tarpusavio pasitikėjimas. Toks pasitikėjimas turi svarbią paskirtį inspekcijos siūlymuose.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tysliava
Editor and Publisher
Vytautas Gedgaudas
Managing Editor
Vytautas Meskauskas
Associate Editor

Valene Tysliava
Business Manager

Editorial and Business Offices:
412 Bedford Ave., Brooklyn 11,
N. Y. Tel. FVergreen 4-0862.

Entered as Second Class Matter
October 23, 1907 at the Post
Office of Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES: USA,
Canada and Other Countries,
\$7.00 for One Year.

ADVERTISING RATES on appli-
cation.

Indijai 10 metų

Šią savaitę sukanka 10 metų, kai Indija nepriklausoma. Tai įvyko po ilgos ir intensyvių kovos su britais, kurie buvo pasiryžę žlti brit. šlaidyti šį "gražiausią perlą imperijos karūnoje".

Reikia pasakyti, kad per šį nepriklausomybės dešimtmetį Indijoje daug atsiekta. Pirmiausia, nereikia pamiršti, kad Indija nėra vienalytė tauta. Indijoje kalbama penkiolika skirtingų kalbų ir šimtais skirtingų tarmių. Maža to. Tą dieną, kai Indija buvo paskelbta nepriklausoma, joje viešpatavo 500 princų...

Nežiūrint to, kad Indija yra keliolikos tautų ir taip pat keliolikos valstybių kombinacija, ji šiandien yra demokratinė valstybių unija, kuriai vadovauja stambiausia šalies politinė partija su premjeru Nehru priešaky.

Be etnografinių, valstybinių, politinių ir ekonominių bei socialinių skirtumų, Indijoje šimtmečiais buvo jaučiamas religinis skirtumas. Nenuostabu, kad nuo Indijos atskilo du stambūs musulmonų kraštai su 80 milijonų gyventojų, sukūrę atskirą Pakistano valstybę. Religinė ir kitokia neapykanta, retkarčiais net grumianti atviru karu, tebėra jaučiama tarp Indijos ir Pakistano. Ta neapykanta, dažnai išsiliejanti į kruvinas kovas, faktiškai buvo jaučiama šimtmečiais.

Dabartinė Indijos vyriausybė, kuri, kaip sakytą, vadovauja Nehru, per tuos 10 metų stengėsi pašalinti ne tik religinę neapykantą, bet taip pat ekonominį skurdą ir socialinius prietarus, kurių tebėra daug. Šioje milžiniškoje 360 milijonų gyventojų šalyje. Pirmiausia Nehru įstatymų keliu stengėsi panaikinti neliečiamųjų luomų, kuri sudaro kelios dešimtys milijonų gyventojų, bet kurių socialinė padėtis yra neišvairuojamai žema: kiti luomų žmogus, pavyzdžiui, saugojasi, kad neliečiamųjų šešėlis neužkristų ant jo.

Kaip ten bebūtų, bet Indija, ši didžiausia po Kinijos Azijos valstybė, yra padariusi didelę pažangą visose savo gyvenimo srityse.

PRANCŪZMETIS, KRAKUSMETIS IR LENKMETIS LIETUVOJE

PRANCŪZMETIS

Šis laikotarpis Lietuvos istorijoje buvo nuo Prancūzų revoliucijos ligi Napoleono perversmo. Aštuoniolikto amžiaus gale Prancūzija, kaip ir kitas tų laikų valstybes, valdė karalius su bajorais. Karalius, bajorai ir dvasininkai turėjo didelius žemės plotus su tūkstančiais baudžiauninkų. Tik už tuos dvarus jie nemokėjo jokių mokesčių; mokesčius mokėjo vien valstiečiai ir miestiečiai.

Dėl paniekos, menko darbo apmokėjimo, ir sunkių gyvenimo sąlygų, kilę nepasitenkinimas valstiečių tarpe. Sunkus baudžiaivos jungas, blogas maistas, tamsios lėdynės, kuriose jie gyveno, slėgė slėgė valstiečius.

O tuo tarpu Prancūzijoje atsiradavo ir šviesių žmonių, kurie savo raštais peikė esamą tvarką ir kvietė žmones, kad patys imtųsi valstybę tvarkyti. Ir atsitiko 1789 m., kad prancūzai sukilo ir nuvertė savo senąją valdžią, kartu panaikindami ir baudžiavą ir luomų skirtumus. Bajorai priešinosi naujai tvarkai, ir daugelis jų bėgo į užsienius kviestis kaimynų karalių į talką, kad grąžintų Prancūzijai senąją tvarką. Kaimynų karaliai siuntė savo kariuomenes Prancūzijai tvarkyti, bet visur Prancūzų sukilėliai įveikė kaimynų kariuomenes, perkeldami karą į jų pačių valstybes. Šie karai truko daug metų. Siame sąmyšy iškilo labai sumanus ir drąsus karininkas Napoleonas Bonapartas. Veikiai jis tapo kariuomenės vadu ir pasiskelbė Prancūzijos karalium.

Tuomet prieš Napoleoną kariavo beveik visa Europa. Prie karo su Napoleonu dėjosi ir Rusija. Į karą su vokiečiais Napoleonas įtraukė Lenkijos ir Lietuvos bajorus, kurie buvo išbėgę iš tėvynės po paskutinio lenkų-lietuvių valstybės padalinimo ir sudarė lenkų kariuomenės būrius. Šie būriai lengvino Napoleonui karą su vokiečiais.

Iš Prūsų atimtų Lenkijos ir Lietuvos žemių Napoleonas buvo įkūręs naują valstybę -- Varšuvos kunigaikštiją. Prie jos priklausė ir Lietuvos dalis -- rytinis Sūduvių kraštas. Toje kunigaikštijoje buvo įvestos prancūziškos teisės, kuriomis visi piliečiai buvo laikomi lygūs, bet baudžiava nebuvo panaikinta; buvo įvesti bajorų seimai, šaukiama kas antri metai.

1812 m. Napoleonas, surinkęs didelę kariuomenę, pradėjo kariauti su Rusija. Per Prūsus ir Lietuvą jis vedė tą kariuomenę į Rusiją. Ties Kaunu perėjusi Nemuna, Napoleonas vyko toliau, Vilniuje jis įsteigė iš lenkiškų bajorų laikiną valdžią Lietuvai. Lenkai tikėjosi atgauti nepriklausomą Lenkiją, Napoleono padedami. Tačiau, Napoleonas to net nemanė daryti.

B. NAUSĖDA

1812 m. Napoleonas turėjo trauktis iš Rusijos. Traukimasis buvo labai netvarkingas, nes bėgas ir šalčiai naikino tūkstančius kareivių. Per Vilnių, Kauną, Marijampolę, grįžo Napoleonas į Prancūziją. Prūsams ir Austrijai teko anksčiau paimitos Lenkijos žemės, o Rusijai liko dar Lietuvos ir gudų žemės.

KRAKUSMETIS (1831 m.)

Šiuo metu į Lietuvą ir Lenkiją plaukė žinių apie paverttųjų tautų išsivadavimą, 1829 m., po sunkios kovos, Graikija nusikraič turku jungu ir atgavo savo nepriklausomybę, 1830 m. sukilę prancūzai pašalino netinkamą karalių. Lenkai netekė ir 1830 m. lapkričio mėn. Varšuvoje kilo maistas prieš rusus. Kiek vėliau

ir Lietuvos gyventojai sukilo varyti rusų iš savo krašto, nes visi troško laisvės ir atmainų.

1831 m. pavasarį, žemaičiai sukilo. Jie atsisakė mokesčius mokėti ir i kariuomenę eiti. Kaikur jau sukilę valstiečiai atėmė seniau paimtus naujokus. Kartu su valstiečiais buvo sukilę bajorai ir miestiečiai. Tačiau jų tikslai buvo kiti: bajorams rūpėjo išvaryti rusus ir pasigrobtį valdžią i savo rankas. Jie stengėsi paimti i savo rankas valstiečių bruzdėjimą ir nukreipti jį savo tikslams siekti. Bet tai jiems nepavyko.

Visur Lietuvoj sukilę žmonės kariavo už laisvę, už baudžiaivos panaikinimą, už atstatymą geresnių sąlygų. Kilo vaidų tarp sukilėlių valstiečių ir laikinosios bajorų "Lenkų Karalijos" valdžios. Keli tūkstančiai žemaičių iš Kulių, Salantų ir Plungės bei apylinkių ėjo i

Telsius laikinosios valdžios keisti tokia, kuri apsiims baudžiavą panaikinti.

Neužilgo atėjo i Lietuvą lenkų kariuomenė, kurią lietuviai "krakusiais" praminė. Lietuvos sukilėliai prisijungė prie lenkų, ir vadu išrinko Gelgaudą. Vienas iš pirmiausių tikslų buvo varyti rusus iš Vilniaus. Ties Panerių kalnais sukilėliai buvo susirėmę su rusais. Rusams laimėjus, reikėjo sukilėliams trauktis i Zemačius. Traukimasis smarkiai silpnino kariuomenę, nes daugelis kareivių bėgo iš jos. Nuotaikai sustiprinti, vadai sumanė atimti Šiaulius iš rusų. Bet ir šis sumanymas nepavyko.

Ejo gandas tarp sukilėlių, būk Gelgaudą rusai papirkę. Gelgaudas buvo pašalintas, o i jo vietą išrinkti du vadai. Dar likę du sukilėlių būriai traukėsi -- vienas link Lenkijos, o kita rusai prispyrė, bėgti i Prūsus. Prūsiose vokiečiai juos nuginklavo ir suėmė. Taip pasibaigė šis Lietuvos sukilimas, kuri žmonės praminė Krakusmečiu. Bajorai veikiai nusilenkė rusams, bet valstiečiai vis nerimo.

(Tęsinys 5 psl.)

SPALIO
27 diena
1957

MARGUČIO
Jubiliejinė
ŠVENTĖ

Programoj
dalyvauja:

Chicagos Simfonijos Orkestras (70 narių)

diriguoja

VYTAUTAS MARIŪŠIUS

pasaulinio garso dainininkė LILY PONS

žavingo balso solistas Stasys BARANAUSKAS

CONRAD HILTON
SALEJE Chicagoj

PO KONCERTO

Orkestras ir solistai
išpildo LIETUVIŲ mu-
zikos ir dainos kūrinius

BANKETAS IR ŠOKIAI

MARGUTIS nuširdžiai kviečia visą lietuvių visuomenę
atsilankyti i jubiliejinę lietuvių muzikos ir dainos šventę.

Kviečia iš anksto įsigyti bilietus Margučio įstaigoje.

PASAULYJE

• Europos spaudos pranešimais, Chruščiovas, atvykęs su oficialiu vizitu į komunistų kontroliuojamą Rytų Vokietiją, minios buvęs šaltai priimtas.

• Per 3,400 mylių ilgumo Yangtze upę Kinijoje baigtas statyti pirmasis tiltas, komunistinei valdžiai kaštavęs 68 milijonus dolerių. Šio tilto dėka, dabar geležinkelio susisiekimo linijomis netrukdomai galės naudotis pietų ir šiaurės Kinija.

• Komunistinės Bulgarijos pasiuntinys sekretorius Stockholm, Blagaj Popiorodonov, paprašytas aplėisti Švediją. Jis kaltinamas diplomatiniais taisyklių nesilaikymu, nes raginęs vieno politinio Bulgarijos pabėgėlio vaikus grįžti namo.

• Tarp naujai sukurtos Malajų federatyvinės valstybės ir Didžiosios Britanijos vyriausybės pasirašyta sutartis, leidžianti britams turėti ten karines bazes "pagalbai prieš išorinį priešą".

• Paryžiaus miesto administracija pradėjo organizuotą kovą su termitais, kurie "milijonais" apnikę kai kuriuos istorinius pastatus. Vieno eksperto žodžiais, Paryžiaus termitai turi visas buržuazines prancūzų ypatybes: "ramiai maitintis ir šiltai gyventi".

• Ekonominės derybos tarp Maroko ir Prancūzijos delegacijų nutrauktos dėl per didelių reikalavimų iš Paryžiaus pusės. Mat, Prancūzijos kapitalas tebekontroliuoja 80 nuosimčių Maroko prekybos ir pramonės.

• Kiek tai liečia neseniai suleidyto sovietų šnipų tinklo Amerikoje organizatoriaus plk. Rudolfo Ivanovičiaus Abelio byla, Sovietų ambasada Washingtone "nusišlovė rankas".

• Ši penktadienį Ciudad Trujillo, Dominikonų Respublikos sostinėje, prasidės respublikos prezidento Hector Bienvenido Trujillo inauguracija antrajam terminui. Į keturių dienų inauguracijos iškilmes atvyko 46 valstybių delegacijos. Faktinuoju Dominikonų

Respublikos valdovu, betgi, nuo 1930 m. laikomas prezidento vyresnysis brolis generalisimo Trujillo.

• Kanados keleivinis lėktuvas su 79 keleiviais iš Europos praeitą sekmadienį dingo į rytus nuo Montrealio.

• Lt. David A. Steeves, jo lėktuvui nukritus Kalifornijos kalnuose, buvo laikomas žuvusiu. Bet lakūnas, nusileidęs parašytu, išsigelbėjo ir po 54 skausmingų išgyvenimų grįžo pas žmoną, kuri dabar jį divorsuoja.

• Nacionalistinės Kinijos lėktuvai iš Formozos salos išbarstė 30 milijonų propagandos lapelių viršum komunistinės Kinijos.

• Valstybės sekretorius Dulles mano, kad prieš šešis metus pabėgusieji į Sovietų Sąjungą britų diplomatai, Guy Burgess ir Donald Maclean, vaidina žymų vaidmenį dabartinėje Sovietų užsienio politikoje su vakarų valstybėmis. Mahoma, kad jiedu dirba Sovietų Sąjungos užsienio ministerijoje.

MIRĖ B. STOČKUS

Freiburge, Vokietijoje, liepos 23 d. mirė Bronius Stočkus, gyvenęs New Yorke. Jis buvo išvykęs kelionei po Ispaniją ir šiaurės Afriką, bet kelionėje paaiškėjo, kad jis serga smegenų vėžiu ir po operacijos Freiburgo ligoninėje mirė. Palaidotas rugpjūčio 3 d.

Bronius Stočkus buvo gimęs Karklupėnų km., Vilkaviškio apskr., baigęs Vytauto D. Universitetą ir mokytojavo Šakių, o vėliau Kybartų gimnazijoje.

Tremtyje bendradarbiavo spaudoje, rašydamas kultūriniais klausimais.

MIRĖ

Liepos 26 d. mirė Marijona Vencevičienė. Iškilmingai palaidota iš Apreiškimo parapijos bažnyčios šv. Jono kapinėse. Velionė paliko nuliūdime tris dukteris: Bronę Brundzienę, Stellą Mikalūnienę ir Jadvygą Kilbridę.

SKAITYTOJAI, KURIŲ PRENUMERATA BAIGĖSI

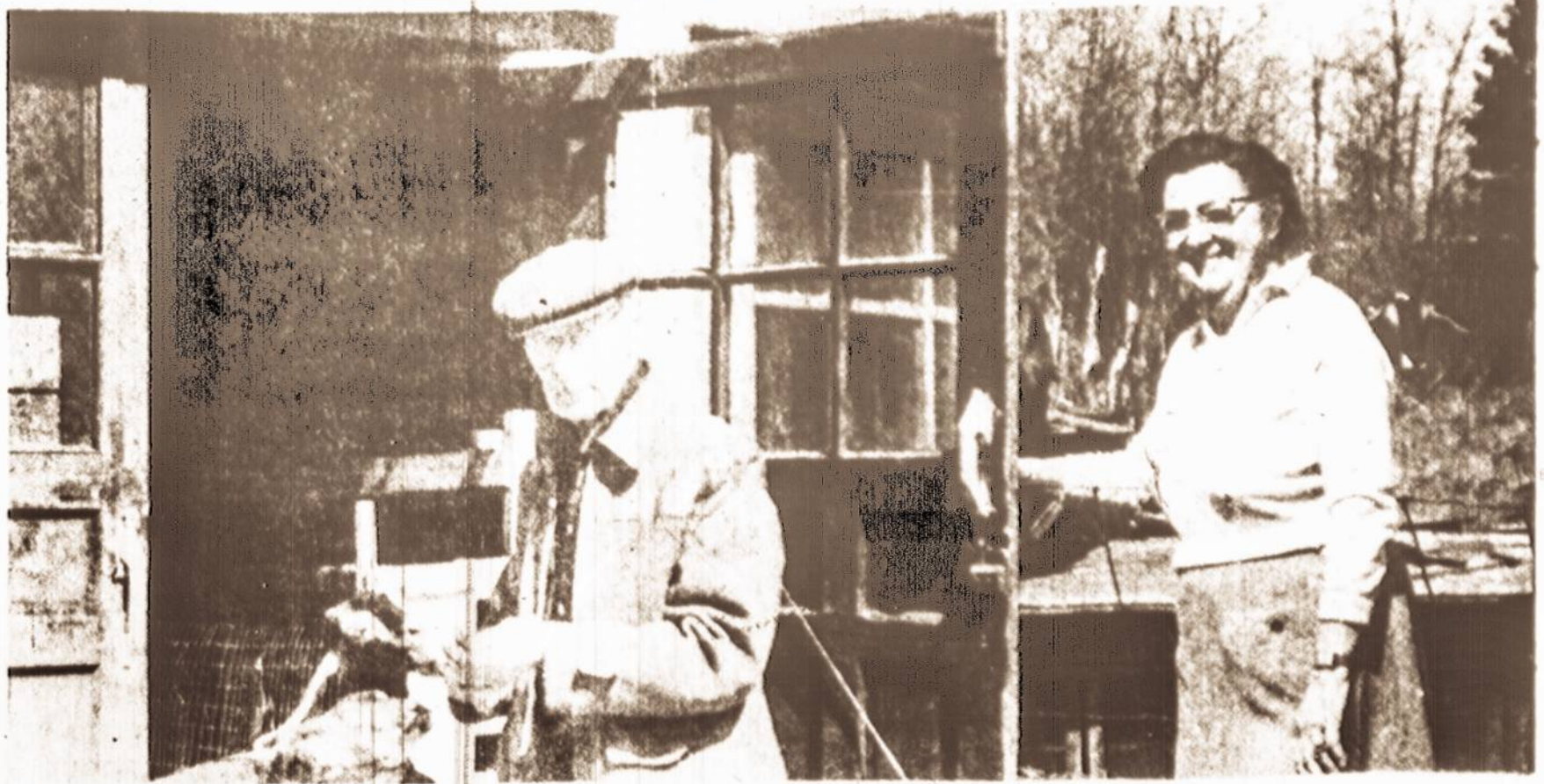
geriausiai pasitarnaus savo laikraščiu, tuojau ją atnaujindami. Prenumeratorių patogumui čia dedamas kuponas, kuriuo siūloma pasinaudoti siunčiant pinigų už prenumeratą.

Prašoma nepamiršti, kad dabar Vienybės prenumerata \$7.00 metams.

PAVARDĖ

ADRESAS

Dr. Jonas Valukas, prieš keletą metų pasitraukęs iš medicinos praktikos, dabar gyvena savo 10 akrų farmoje, Huntington, L. I. Per savo ilgų metų praktiką, tūkstančius žmonių gydęs, dr. J. Valukas ilgesnį laiką turėjo rūpintis savo paties sveikata. Dr. Valukas surado, kad jo ligai pašalinti tinkamiausi vaistai yra ožkų pienas. Tada jis savo farmoje pradėjo auginti ožkas. Visos jos turi savo vardus ir šaukiamos ateina... Kai kurios jų duoda pieno daugiau, negu karvės. Dr. J. Valukas atgavo beveik prarastą sveikatą ir svorį. Nuotraukose dr. Jonas Valukas ir jo žmona Jieva savo farmoje.

SUVERENINĖS LIETUVOS NEMATO BOLŠEVIKAI IR KELEIVIS

"Ką atstovauja diplomatai"? Tai tema, iškelta Bostone spausdinamo Keleivio laikraščio ir išdėstiusio redakcijos pažiūros ne tik į Lietuvos suverenitetą ir tam suverenitetui atstovaujančius Lietuvos diplomatus, bet ir į pačią Lietuvą. Kokios vertės yra tos pažiūros, be jokio aiškinimosi galime spresti vien iš to, kad tas pažiūras su džiaugsmu pakartojo bolševikų spauda.

Kad ir Keleivis dėl to susilaukė kompetingų asmenų ir rimtosios lietuviškos spaudos paaiškinimų Lietuvos suvereniteto reikalui, kaip išties yra, tačiau tas pats Keleivis tuo nepasitenkino -- jam vis tiek neaišku, ir, 1957 metų liepos 31 d. 33^a numeryje, tokiu pat titulu paskelbtame straipsnyje savo pažiūras Lietuvos ir Lietuvos diplomatų atžvilgiu galutinai suformulavo pareiškdamas, kad "... Iš to nedera daryti išvadą, kad jie (suprask, diplomatai --) atstovauja kokią tai 'gyvujančią' ir net 'nepriklausomą' Lietuvą nes tokios dabar nėra".

Po šitokio Keleivio pareiškimo, suprantama, kiekvienam tikram lietuviui jau aišku, kieno pažiūras Lietuvos atžvilgiu tas laikraštis atstovauja, kaip kiekvienas lietuvis tą laikraštį gali vertinti, ir, rodos beprasmiška būtų bemėginti Keleiviui

leivui išaiškinti, ką reiškia Lietuvos suverenitetas ir jį atstovaujantieji diplomatai. Suvereniteto sąvoka tam laikraščiu pasiliks neaiški lygiai taip pat, kaip kad tam rusų kareiviui, kuriam viršila

buvo norėjęs išaiškinti kas yra trojektorija.

Viršila primygtinai kartojo, kad trojektorija kaip išlenkta linija yra tas įsivaizduojamas kelias, kurį kulka padaro iššauta iš šautuvo ligi talkinio ar jos jėgos lėkti galo. Kad ir kažkaip buvo kartota ir aiškinta, bet gi kareivis nieku būdu neprievė suprasti, kas būtų tas "įsivaizduojamas" kelias. Pritrūkęs kantrybės viršila griebsė realių pavyzdžių ir kareivio paklausė:

-- Ar tu žinai uodą?
-- Taip!
-- Ar ji esi matęs?
-- Taip!
-- O kaip manai, ar uodas turi vyrišką organą?
-- Taip!
-- Ar, teko tau jis matyti?
-- Ne!
-- Vadinasi, tu įsivaizduoji, kad uodas tokį organą turi?
-- Taip!
-- Tai dabar žinai, kas yra trojektorija?

-- Taip!
-- Tai kas yra trojektorija?

-- Trojektorija yra uodo vyriškasis organas...

Taip atsitiks ir su Keleiviu, jei kas dar syki mėgins jam išaiškinti, kas yra Lietuvos suverenitetas, kaip jis reiškiasi ir kaip jo nustojama. Tai tuščios pastangos, nes tam laikraščiu visvien nebus aišku, kad suvereninė Lietuva egzistuoja, kad ją pripažįsta visi laisvojo pasaulio kraštai, o taip pat tą suverenitetą atstovaujančius diplomatus.

Keleivis nemato Lietuvos. Jis temato Lietuvą pavergusio burlioko batą, kuris prispaudęs laiko Lietuvos kūną. Iš po to kūno suvereninės Lietuvos nemato bolševikai ir Keleivis. Todėl, jį paklausus kas yra Lietuva, gausi atsakymą: "tai bolševiko batas". Lygiai kaip tas rusų kareivis. Kam besiginčyti?

R. B.

DRUSKONIE HALL
Catskill kalnuose dar priima vasarotojų užsakymus. Rašyti ar skambinti:
Sophie Kriaunaitis
Druskonie Hall, Andes, N. Y.
Tel. Andes 2781

Gustavas ir Ella Abrolaičiai, vienybiečiai iš Belmar, N. J., rugpjūčio 22 d. išvyksta S. S. United States laivu į Angliją, o iš ten į skandinavų šalį, Daniją, Norvegiją ir Švediją. Kelionėje po Europą, Abrolaičiai taip pat aplankys Belgiją, Olandiją, Vokietiją ir kitus kraštus, kur jiedu dar nėra buvę. Žada grįžti apie spalio mėnesio pabaigą.

OPERETINIAI SAMPROTAVIMAI ...APIE RIMTĄ OPERĄ

Naivūs J. Kardelio pamokslai tyruose.- Kaip atrodytų Bendruomenės pastatyta opera? - Būkstavimai dėl per didelės Perkūnui skiriamos reikšmės.- Žodžių tvane paskandinama pirmoji lietuviškos operos pastatymo sąlyga: reikia įgalinti kompozitorių ją užbaigti.

Pasaulis toliau mažėja. Štai iš tolimojo Montrealio lokalinio savaitraščio redaktorius Ponas Kardelis rašo cikagiskėm Naujienom, kad New Yorke reikia pastatyti K. V. Banaičio "Juratės ir Kastyčio" operą. Atrodo, kad tas redaktorius galvoja, jog keliais plunksnos brūkštėlėjimais jis gali nugalėti visas kliūtis mūsų kultūrinio gyvenimo puoselėjimui. Šita nuomone gal ir nevertėtų stebėtis, o juo labiau apie ją rašyti, jei J. Kardelis savo aukščiausiai minėtame straipsnyje, sveikint tariant, nebūtų prasielenkęs su tiesa, paliesdamas mano nuomonę, prieš pusmetį pareikštą VIENYBĖJE. J. Kardelis skundžiasi, kad jis prieš metus, išgirdęs sumanymą pastatyti Rigoletto, tuojau parašęs Naujienose, kad verta statyti ne ją, bet Banaičio operą, tačiau tą jo pasiūlymą, rašo dabar jis, "Vienybės bendradarbis V. Meškauskas suprato kaip pasisakymą prieš bendrą operos pastatymą. Matydamas, kad mano balsas bus balsu šaukiančio tyruose... nenorėjau leistis į polemiką."

Is tikro aš, kaip VIENYBĖS skaitytojai atsimeina, tik po "Rigoletto" spektaklio pareiškiau nusistebėjimo, kad, is Kauno dar turis operos mėgėjo auroelę J. Kardelis, nepajėgė suprasti, jog Chicagos vyrų chorui buvo lengviau pastatyti seną, populiarią operą, kuriai kostiumus, dekoracijas ir gaidas galima lengvai išsinuomoti, negu svajoti apie pastatymą lietuviškos operos, kuri tuo laiku dar nebuvo baigta rašyti, o dar ir dabar nėra instrumentuota.

Už tat vyrų choras ir nuėjo vieninteliu manomu praktišku keliu. Jis pabandė pastatyti

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

"Rigoletto". Pasisekimo padrasintas choras rengiasi ateinantį mėnesį pastatyti "Faustą". Tie du pastatymai, reikia tikėtis, duos nemažą patyrimo, šio tokio materialinio pelno ir svarbiausia gal suburs toki operos mėgėjų kolektyvą, kuris galėtų griebtis ir lietuviškos operos pastatymo. Jei, žinoma, iki to laiko įvairūs tos operos pastatymo skatintojai pajėgtų suprasti, kad neužtenka vien tik gražių žodžių, bet reikia sumesti ir kiek pinigų tai operai užbaigti.

Dabar J. Kardelis siūlo, kad Banaičio opera būtų pastatyta New Yorke bendruomenės seimo metu. Inicijatyvos, girdi, turėtų griebtis Lietuvių Kultūros Fondas, (jis turbūt galvoje turi "Bendruomenės" tuo vardu veikiančią instituciją.) Turint galvoje iki šiol matytą bendruomenės "kultūrinę" veiklą, paskaičius toki Kardelio pasiūlymą darosi linksma ir ima noras kalbėti nebe rimtai, o is juokingos pusės. Tarytum reikalas suktųsi ne apie kokią rimtą operą, o tik apie šiaip sau linksmą operetę.

Jei tas Fondas būtų norėjęs tikrai turėti ką nors bendro su kultūra, jis jau seniai būtų galėjęs padėti kompozitoriui daugiau skirti laiko tos operos užbaigimui. Dabar atrodo, kad kompozitorius parinko tam Fondui neparankią temą. Ot jei taip jis rašytų operą apie Šv. Kazimierą -- Fondas tikrai pa-

rėmtų. Dabar nelaimingu būdu K. V. Banaitis savo operos turinio pagrindan padėjo "Juratės ir Kastyčio" meilės aferą, įvyko dar dievo Perkūno laikais. Turint galvoje ligšiolinę veiklą, Bendruomenės Fondas prieš pradėdamas veikti pirmiausia turėtų išsiaiškinti su dvasininkais ir Lietuvių Fronto teologijos mėgėjais, ar tokios operos pastatymas negalėtų pakenkti mūsų tautos moralei ir Bažnyčiai. Galimas dalykas, kad tos srities autoritetai operą aprobuotų su sąlyga, kad Perkūno reikšmė būtų muzikaliai sumažinta, o programoje išakmiai išrašyta, kad operoje vaizduojamieji įvykiai yra nuo pradžios iki galo išgalvoti ir su tikrove neturi nieko bendro. Aš bent taip tikiuos.

Moralines problemas išsiaiškintus, operai, žinoma, jau nebūtų kliūčių. Net gali išivaizduoti prašmatnų pastatymą. Tai būtų naujas puslapis pasaulio operos istorijoje, nes spektaklis be abejo prasidėtų katalikų ir liuteronų kunigų invokacija ir, panašiai kaip neseniai Chicagoje įvykus menų paroda, ilga vyskupo Brizgio atidarymo kalba... Žinoma, tokia "uvertiūra" pareikalaus daugiau išlaidų, bet tai rengėjai jau bus įkalkulavę, turėdami galvoje dainų ir šokių švenčių parengimus, kada, kaip žinia, dūdariams reikėjo mokėti viršvalandžius, nes tie turėjo laukti kol didieji kalbėtojai išdėstys visas savo turimas mintis.

Po to, žinoma, įvyktų didelės bankietas. Bendruomenės

Vytautas Marijošius (kairėje) diriguos Margučio 30 metų sukakčiai paminėti koncerte, kuris įvyks šių metų spalio 27 d. Chicagoje. Paveiksle, dirigentas Marijošius su Illinois gubernatorium William G. Stratton 1954 m. Chicagoje.

(Margučio nuotrauka)

vadai, irgi Chicagos pavyzdžiu, sėdėtų kaip kokie galingi šventieji už žvakėmis ir gėlėmis apkaišyto stalo. Kalbose būtų pabrėžtas mūsų kultūrinis lygis ir nurodyta, kaip toli pralenkėm Metropolitaną ir kitas pasaulines operas. Šokiams prasidėjus, žodis bus duotas bendruomenės susimetusiems ir ne katalikiškų partijų veikėjams, kad ir tie pagarbintų vadus. Vienintelis juodas taškas šioje linksmybės simfonijoje bus tik tas, kad kažkokiam originalui iš užkampio sušukus valio kompozitoriui, bus apsižiūrėta, kad rengėjai į bankietą operos kūrėjo pakviesti užmiršo...

Šioje vietoje turėčiau dar pridėti, kad, mano galva, kompozitorius K. V. Banaitis yra gimęs po nelaiminga zvaigžde. Jau turbūt keli metai kaip platesnei visuomenei žinoma, kad jis rašo operą ir kad jai, sunkiai pamokomis uždirbdamas kasdien duoną, negali skirti daugiau laiko. Steigiami fondai, kalbama apie reikalą paremti kultūrą, skiriamos premijos už dainuokas, bet kad kompozitorių, kuris mūsų muzikos kūrėjų tarpe užima labai žymią vietą, įgalinus pvz., kad ir vasaros atostogų metu daugiau atsidėti savo darbui, nieko konkretaus nebuvo padaryta. Tiesa, anksčiau jau buvo šios tokios privatinės inicia-

tyvos, tačiau vėliau bendruomenei panorėjus arti kultūrinis dirvonus, privačiai iniciatyvai nebeliko vietos. Neseniai dainų šventės komiteto pirmininkė šiuo reikalu kreipėsi į visuomenę, nors komitetas turi kiek atliekamų pinigų. Prieš kokius metus ar seniau tuo reikalu DIRVOJE rašė ir J. Bačiūnas. Jau tada pagalvojau apie kompozitoriaus nelaimingą zvaigždę: juk ir tas mecenatas, nesišykstis baramos didesnio masto parengimams, išgirdęs apie operą, stvėrėsi... plunksnos, bet ne pinigėnės!

Straipsnis nerimtas? Bet kas iki šiol šiuo reikalu buvo rimtai susidomėjęs?

- Milovan Džilas, buvęs artimas maršalo Tito bendradarbis, nubaustas trims metams kalėti už komunistinės sąjamos kritikavimą, tebepučtas Jugoslavų spaudoje.

- Rygoje pradėta kovą su polio liga. Apie 80,000 vaikų bus pasklepyti amerikiečio gydytojo dr. Jono Salko išrastais vaistais, kurie Sovietų Sąjungoje dabar pripažinti naudotinais.

VIENYBĖ geriausia dovana draugui

KAIRĖJE: Lietuvoje nuo praėitų metų su dideliu pasisekimu statoma jauno kompozitoriaus V. Klovos parašyta opera „Pilėnai“, pagal patriotinį padavimą apie Pilėnų kunigaikštį. Svarbiausias roles atlieka: Margerio – J. Stasiūnas, jo seserų, Mirtos ir Eglės, J. Jasiūnaitė ir E. Saulvičiūtė, kryžiuočio Ulricho – Z. Paulauskas. Dekoracijas piešė J. Jankus. Režisavo J. Gustaitis. Šiais metais operos autorius V. Klova už „Pilėnus“ gavo valstybinę premiją ir pradėjo kurti naują istorinę, iš senovės Lietuvos gyvenimo, operą.

CLEVELANDO LIETUVIAI

J. ANTANAITIS

Be abejo, Clevelando lietuvių kolonija yra viena iš veiklių ir pajėgių Amerikoje. Nors ji nesisavina pasaulio lietuvių sostinės garbės, kaip Chicago arba vadovaujanti politikos valdmenį, kaip New Yorkas, tai vis dėlto Clevelandui dažnai atvejais tenka esminė rolė lietuvių gyvenime.

Jau nekalbant apie dažnus lietuviškų organizacijų seimus šiame mieste, čia beveik nuolat įsikūrę tai vienos, tai kitos lietuviškos organizacijos centras, ar net keli jų. Šiuo metu čia veikia Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdyba, kurios visi nariai yra clevelandiečiai.

Clevelando lietuvių kolonija, savo veikla, savo darbais, ir užsimojimais, tikrai užsitarnavo bent kartą į mėnesį nuolatinio VIENYBĖJE skyriaus.

DRAMOS KONKURSAS IR KAS TOLIAU

Lietuvybės išlaikymo viena stipriausių priemonių yra spauda. Sakoma, kad ilgiausiai ir stipriausiai veikia lietuviškas žodis scenoje. Tatai įvertindama LB Clevelando apylinkės valdyba paskelbė dramos veikalų konkursą. Geriausiam dramos veikalui skiriama 1000 dolerių premija.

Ligšiol šiuo konkursu labiausiai domisi Anglijos lietuviai, nes iš ten jau yra atėję du veikalai. Veikalų įteikimo terminas baigiasi šiemet rugsėjo 15 d., o konkurso komisijos sprendimas bus spalio 13 d.

Anot Rougemont, problemos ateina, kai dalykai praeina. Savo laiku Clevelande dramos veikalų konkursą rengė čia veikęs Kultūros fondas. Jo sudarytai konkurso komisijai buvo atsiųsta veikalų, iš jų atrinkti buvo paskelbti laimėję premijas. Žodžiu, tas sumanymas praėjo įgyvendintas, bet tada atėjo pati skaudžiausia problema, kiek aptamsinusi tą gražų sumanymą. Mat, buvo kilęs nesusipratimas tarp konkurso rengėjų bei juri komisija ir antros premijos laimėtoju, kai premija jam vis dėlto neteko.

Sako, kad šiemetinio dramos konkurso komisija aną patirtį turėjo galvoje, nes jos skelbtos konkurso sąlygos apsaugoja nuo panašių nesusipratimų.

LITUANISTINĖ MOKYKLA AR SALIŪNAS?

Atrodo, tokio sugretinimo negalėtų būti, deja, yra tėvų, kurie mieliau savo mažamečius vaikus nusiveda savaitgaliais į salionus, užuot juos

nuvedę į mokyklą pasimokyti lietuvių kalbos.

Clevelande daugeliui akis rėžia vaizdas, kai vienas toks 'veikėjas' atsiveda mažametes mergaites į liet. klubą ir kitus salionus maišytis tarp 'silinksminučių', o į lituanistinę mokyklą jų neleidžia. Tai pavyzdys, kaip kartais skambūs žodžiai nesiderina su darbais, nes tas asmuo dažnai pretenduoja į organizacijų valdybas, be to, ne koks atsilikėlis iš Zemaitijos kaimo, o buvęs Lietuvos kariuomenės kapitonas.

TRUMPOS ŽINIOS

* Penktą Clevelando lietuvių diena ruošama šiemet rugsėjo 2 d. prie Diamond Lake (Chesterland).

* Jūrų laivas 'Aquarama' vasaros metu palako nuolatinį susisiekimą Erie ežeru tarp Clevelando ir Detroito. Kas sekmadienį, pirmadienį, ir antradienį iš Clevelando laivas išplaukia 8 val. 15 min., o kitomis dienomis 5 val. 45 min. Detroitą pasiekia per 5 val. 15 min. Bilietas į vieną galą 5 dol. 75 cent., ten ir atgal 3,5 dol.

Prancūzmetis...

(Tęsinys iš 2 psl.)

Baudžiava nei mokesčiai nebuvo panaikinti. Daugelyje kaimų rusams prireikė stausti kazokus, kurių nagaikos palikė "taiką".

Krakumetyje pasireikė daug moterų sukilėlių. Ypač žymi yra Emilija Plateraitė.

Už tai kad Lietuvos jaunbomenė dalyvavo sukilime, rusai caras uždarė Vilniaus Universitetą. Nuo 1842 m. Lietuva liko be aukštosios mokyklos. Be to, 1840 m. buvo įvestos Lietuvoje rusų teisės.

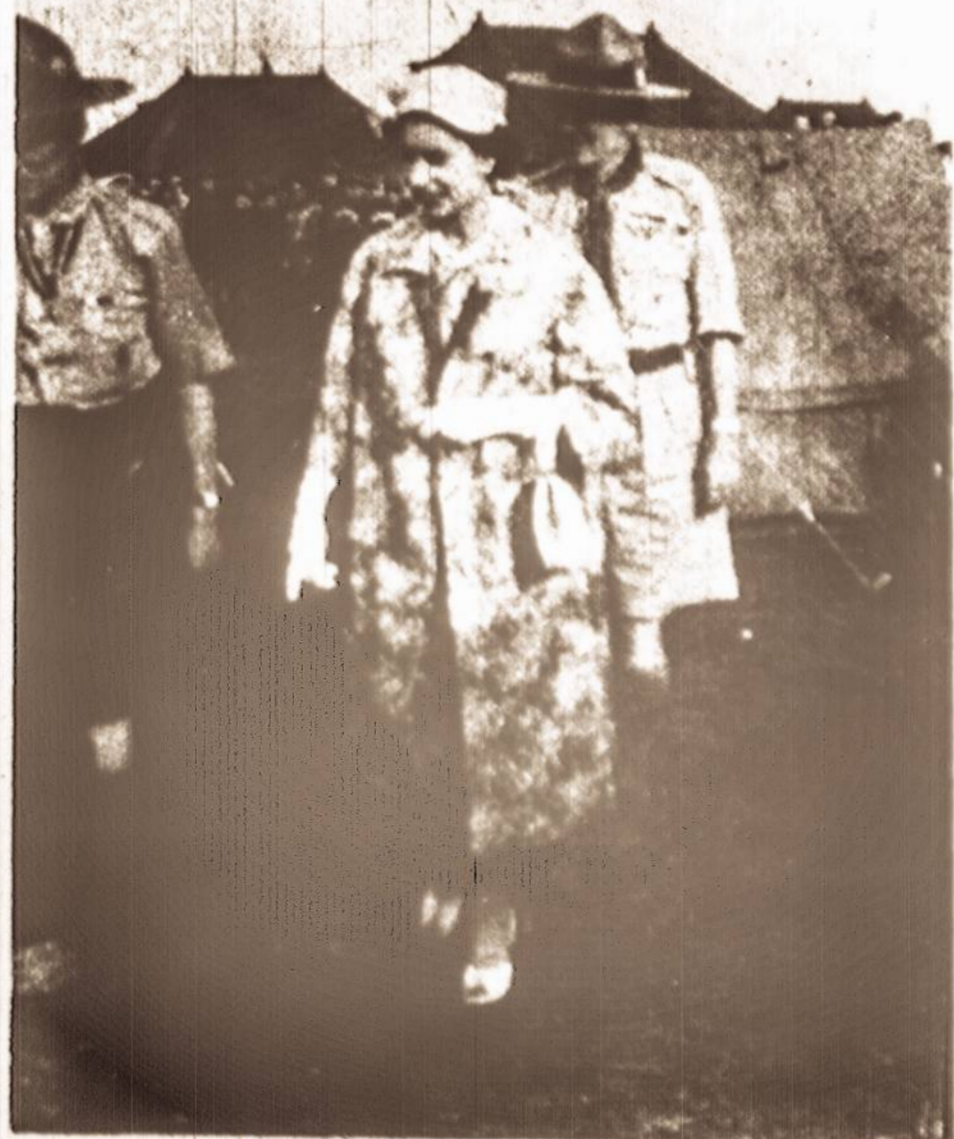
LENKMETIS

Taip yra pavadintas 1863 metų sukilimas. Pirmiausiai jis išsivystė Lenkijoje, o vėliau ir Lietuvoje pasiekė. Varšuvoje naujas tautos komitetas visai ragino žmones kilti prieš Rusiją. Veikiai tokie pat komitetai susikūrė ir Lietuvoje (Vilniuje) ir Guduose. Vėliau tie komitetai buvo vadinami laikinomis valdžiomis.

Lenkijoje žmonės sukilo 16 d. įvairūs sumanymai patalomis išnaikinti rusų kariuomenę nepavyko. Sukilėliai turėjo slapstytis mažais būreliais miškuose. Šie būreliai nedaug galėjo ką padaryti prieš rusų kariuomenę.

Kovo mėnesį ir Lietuva prisidėjo prie sukilimo. Iš pradžių vien tik miestiečiai sukilo. Trakuose ir Lydoj susidarė pirmieji sukilėlių būriai. Tai buvo daugiausia Vilniaus jaunbomenė. Prie šių kur-nė kur dėjosi ir kaimiečiai.

Maištininkai zadėjo būdžiauninkams duoti tas žemus, kurias jie valdo, kad tik jie sukiltų kartu su bajorais. Tačiau

Mūsų stovyklą aplankė Anglijos karalienė Elzbieta II.
(A. Banionio nuotrauka)

Lietuviai skautų sąskridyje

(Tęsinys iš 1 psl.)

Paraduose tautos nešė savas vėliavas, o priekyje egzilų kontingento buvo nešamas plakatas su užrašu CSAIE.

Džiamborėje lietuvius atstovauja 11 skautų vadovaujamų ps. J. Bružinsko.

Lietuvos valstiečiai mažai dalyvavo šiame maiste. Jie netikėjo ponų pažadais. Daugelis iš jų manė, kad bajorai sukilo prieš baudžios panaikinimą. Valstiečiai toliau priešinosi ir maisto tikslu -- atstatyti senąją Lietuvos-Lenkijos valstybę unijoje su Gudais ir Ukraina. Tiesa, buvo pažadėta lietuviams, gudams ir ukrainiečiams, kad jie galėsį apsispręsti, bet lenkų bajorų pažadais beveik niekas netikėjo.

Kai dveji metai praėjo, valstiečiai iš visur girdėjo gaudus, jog rusai zadą panaikinti katalikų tikėjimą ir jau Varšuvos katedros kryžių nulaužę... Padėtis irgi nebuvo pagerėjusi, nors ir po baudžios panaikinimo. Zemačiuose pradėjo būriuotis kaimiečiai. Pamažu ir visose Lietuvos kampuose valstiečiai ėmėsi ginklų. Zemačių būrys (viso apie 2,000) prakišo kovą su rusais ties Birzais, ir išbėgiojo kur galėdami. Nemažai jų rusai sugavo: vienus pakorė, kitus ištrėmė į tolimus kraštus.

Rover Moot-e lietuvius atstovauja 8 skautai vyčiai -- vadovauja v. sl. K. Dikšaitis.

Indaboje -- skautininkų pastovykloje egzilų kontingentui vadovauja ps. Ant. Banionis.

Vilius Fideris vadovauja visam egzilų kontingentui ir atstovaus lietuvius tarpt. konferencijoje, kuris įvyks po džiamborės.

Lietuviai turėjo sekančius pasirodymus:

Sakalų skiltis per BBC įdainavo dvi dainas ir sk. Anelauškas davė paaiškinimus apie lietuvių skautus anglų kalboje.

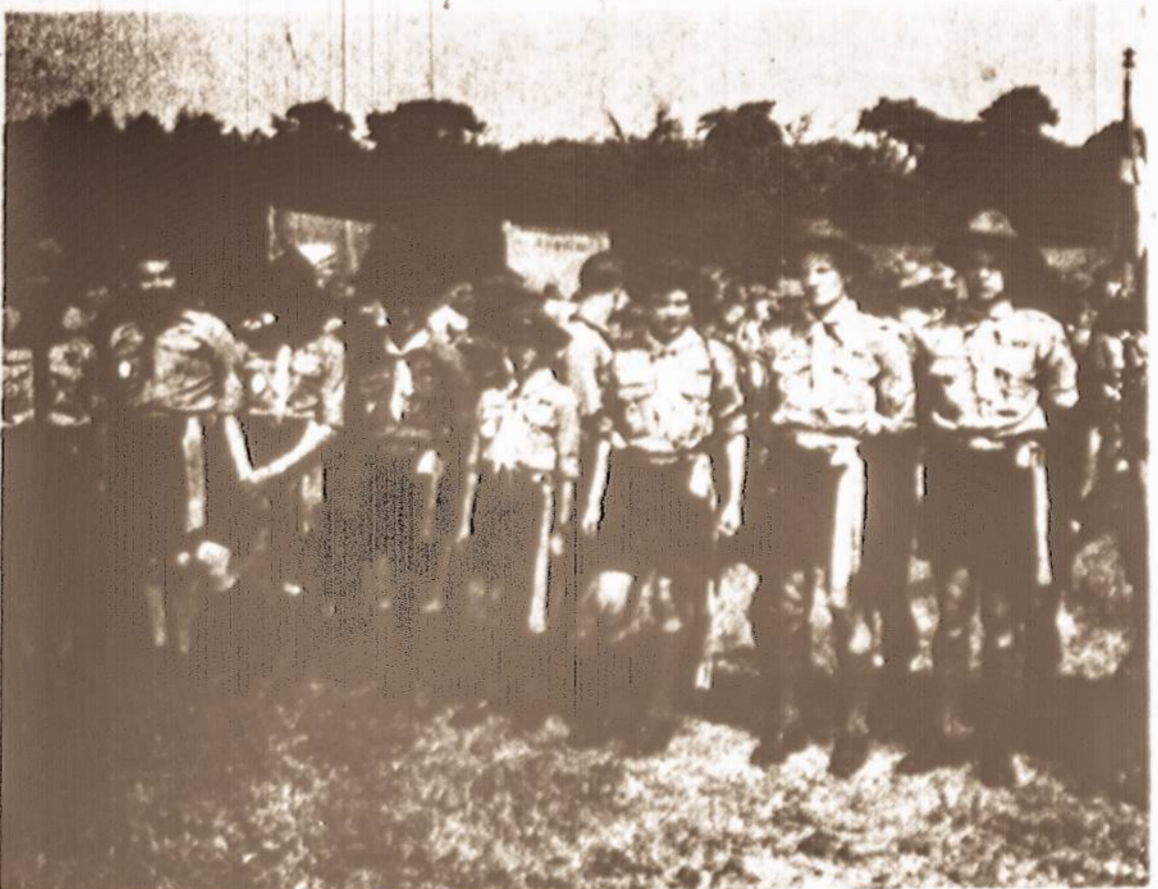
Dalyvavo visoje eilėje subdampų laužų, pašokdami tautinius šokius ir padainuodami po kelias lietuviškas dainas, pritariant akordeono ir dviejų gitarų orkestrėliui, kurį sudaro "sakalai".

Rover Moot lietuvių turėjo suruošę laužą, be to, dalyvavo Rover Moot-o lauže.

Ps. Banionis rugpjūčio 6 d. dalyvavo Indabos Headquarters vakarienoje, kurioje dalyvius Indabos paskirų tautų kontingentų vadus supažindino su egzilų veikla ir jų siekimais.

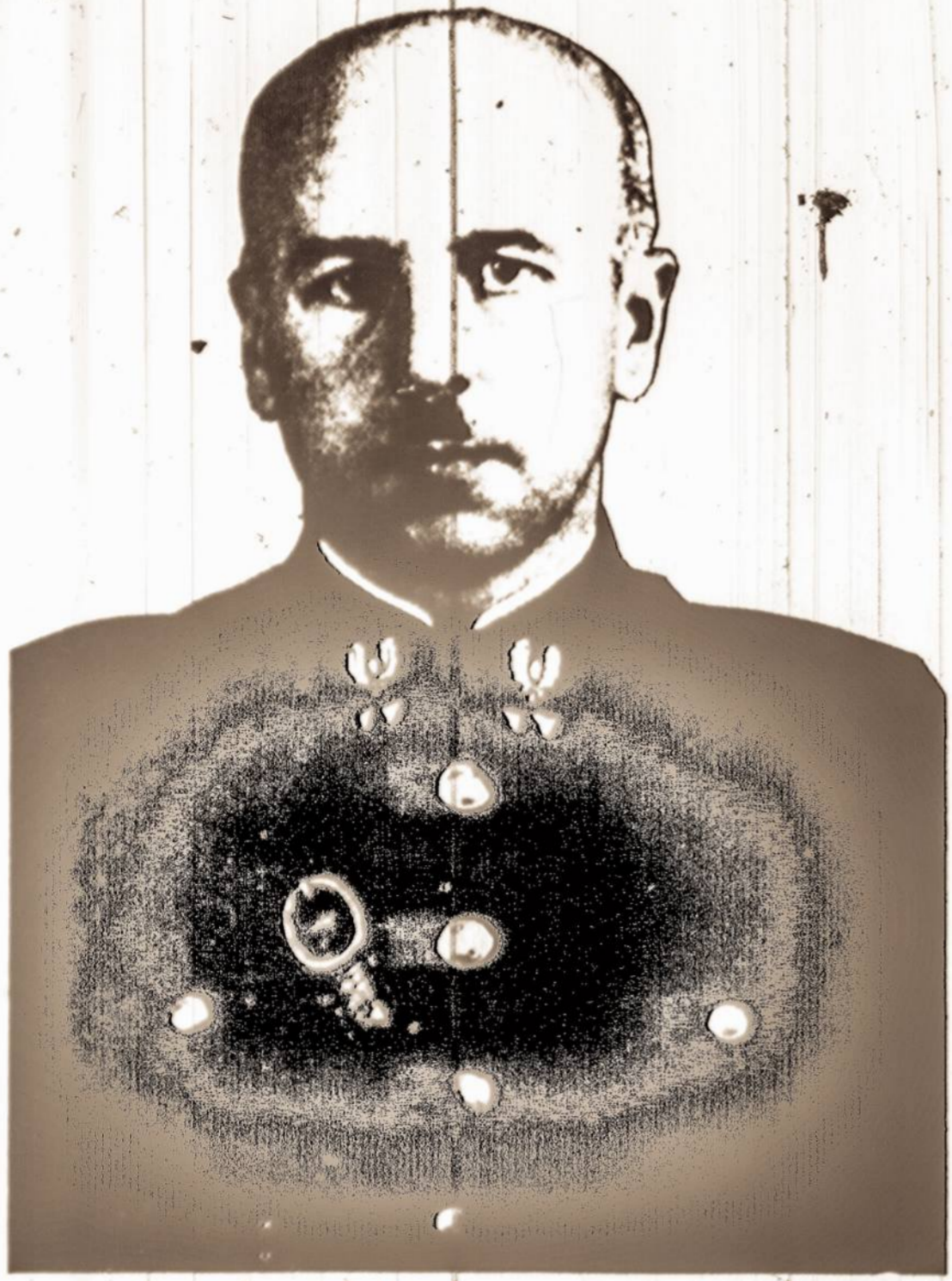
APACIOJE: Lietuvių skautų "Sakalų" skiltis išsiriklavusi apžiūrai.

(A. Banionio nuotrauka)

Jonas Antanaitis, Vienybės bendradarbis Cleveland, Ohio, šiais metais mini savo laikraštinio darbo dvidešimtmetį, nes pats pirmasis jo rašinys buvo atspausdintas 1937 m. pavasarį Marijampolės Šaltinyje. Vėliau nepriklausomybės metais žurnalistika buvo pastovus jo darbas. Lietuvos Žurnalistų Sąjungos nariu išbuvo iki pat bolševikų okupacijos. Bendradarbiavo (ir dirbo redakcijose) Lietuvos Aids, Mūsų Krašte, Mūsų Rytujuje ir kituose laikraščiuose bei žurnaluose. Vienybėje pradėjo bendradarbiauti dar būdamas tremtyje, Vokietijoje, 1948 m. Gyvendamas Waterbury, Jonas Antanaitis velionio dr. Colney vadovaujamoje radijo programoje duodavo lietuviškos spaudos apžvalgą. Mat, Lietuvoje iš Kauno radijo jis duodavo ekonominę kroniką. Į JAV atvyko 1949 m. Gimęs 1912 m. spalio 19 d. Šakių apskrityje, Lietuvoje.

Generolas St. Raštikis pasakoja

Gen. S. Raštikis liaudies armijos uniformoje

(Pradžia 32 nr.)

Vieną kartą mane iškvietė Baltusis-Zemaitis ir pradėjo maždaug taip kalbėti:

"Lietuva dabar gaus naują konstituciją, bet Lietuvos kariuomenė pasiliks. Reikia pasiruošti. Rusai privers atsisakyti visų lietuviškų karinių statutų ir vers naudotis rusiškais, parašytais rusų kalba. Reikia užbėgti tam už akių ir tuoj pradėti versti rusų karinius statutus lietuvių kalba, kad tada, kada bus išaktyta naudotis rusų kariniais statutais, mes galėtume pasakyti, kad mes jau turime jų vertimus.

Tas pats dėl karinio žurnalo. Reikia pradėti tuoj leisti naują lietuvių kalba karinį žurnalą, panašų į rusų "Vojennyj Viestnik", kad galima būtų apsisaugoti nuo rusišką "Vojennyj Viestnik"...

Jis išakė man tuoj pradėti versti lietuvių kalba kai kuriuos rusų statutus ir pateikti jam sumanymą planą naujam kariniam žurnalui leisti lietuvių kalba.

Tuoj pradėjau versti "Boj piechoty" (pėstininkų kautynės). Padariau ir žurnalui leisti planą. Tačiau jų teikti Baltusiu-Zemaitiui jau nebegalėjau, nes iš Lietuvos liaudies kariuomenės buvo pradėtas formuoti rusiškas 29-sis teritorinis korpas, ir Baltusis-Zemaitis nepateko į to korpo vadus. Jis nukonkuravo d. gen. Vitkauskas, kuris nuo Baltusio-Zemaitio pradėto darbo atsisakė, be pasipriešinimo užleidęs vietą rusų statutams ir rusų karinei literatūrai.

Tuo tarpu kai kurie mūsų kariai (tokių buvo labai nedaug) pradėjo net per daug talkyti prie naujų sąlygų.

Tik paskyrus Baltusiu-Zemaitį liaudies kariuomenės vadu, tuoj pas jį atvyko vienas buvęs atsargos pulkininkas. Vist mūsų karininkai stabe buvo labai nustebę, pamatę, kad pulkininkas buvo prisisėgęs prie krūtinės ru-

sų raudonosios armijos raudonosios vėliavos ordiną. Anksčiau niekas nežinojo, kad jis turėjo tokį ordiną. Pasirodė, kad jis buvo apdovanotas tuo ordinu rusų pilietinio karo metu Rusijoje. Dabar jis demonstravo jį Kaune, norėdamas vėl tarnauti rusų tvarkomoje lietuvių liaudies kariuomenėje. Nežinau,

JAROSLAV HAŠEK

Iš tiesų, jau patsai Sveiko sutikimas beprotamy, kai jį atvežė ištyrimui iš srities baudžiamojo teismo, pralenkė visus jo lūkesčius. Pirmiausia jį sanitarai nurengė nuogai, apvilko kažkokiu chalatu ir, draugiškai paėmę už parankių, nuvedė maudytis, be to, vienas sanitaras linkmino jį žydiškais anekdotais. Maudyklė jį pasodino į vonią su šiltu vandeniu, paskui iškėlė iš jos ir pastatė po šaltu dušu. Tai pakartojė su juo tris kartus, o po to pasiteiravo, kaip jam tas patiko. Sveikas atsakė, kad net geriau, negu pirtyje prie Karlo tilto, ir kad jis baisiai mėgsta maudytis. „Jeigu jūs man dar nukirptumėt nagus ir plaukus, tai būtų viskas, ko reikia visiškai mano laimei“,— pridūrė jis, meiliai šypsodamasis. Ir šitas jo noras buvo patenkintas. Paskui jį kaip pridėra nušifuravo su kempine, susuko į maršką ir nunešė į pirmą skyrių lovon. Ten jį paguldė, užklojo ir paprašė užmigti.

Sveikas dar ir po šiat dienai su pamėgimu apie tai pasakoja:

— Įsivaizduokit, mane nešė, nešė ligi pat lovos. Aš tą akimirka jaučiau nežemišką palaimą.

Lovoj Sveikas užmigo laimingas. Paskui jį pažadino ir pasiūlė išgerti puoduką pieno su bulkute. Bulkutė jau buvo supiaustyta mažais kąsneliais, ir tuo metu, kai vienas sanitaras Sveiką laikė už abiejų rankų, kitas piene mirkė kąsnelius ir penėjo jį, panašiai kaip peni žąsis kukuliais, primaitinę paėmė už parankių ir nuvedė į išvietę, kur paprašė jį atlikti didelį ir mažą gamtos reikalą.

Ir apie šitą žavingą akimirka Sveikas pasakoja su malonumu. Mes nedrįstam pakartoti visų jo išsireiškimų apie tai, ką jie paskui su juo darė. Paminėsim tik tai, ką Sveikas sakė: „Vienas jų mane tuo metu laikė ant rankų.“

Paskui jį parvedė atgal, paguldė patalan ir paprašė užmigti. Praslinkus kurtam laikui, jis buvo pažadintas ir nuvestas į apžiūrėjimo kambarį, kur Sveikas, stovėdamas prieš du gydytojus visiškai nuogas, prisiminė šaunius naujokų ėmimo laikus. Iš jo lūpų nenoromis išsprūdo:

— *Tauglich!*

— Ką jūs sakote? — paklausė vienas daktaras.— Zengt penkis žingsnius pirmyn ir penkis atgal.

¹ Tinkai

TARNYBA LIAUDIES ARMIOJE

apie ką jis kalbėjosi su Baltusiu-Zemaitiu. Žinau tik tiek, kad į kariuomenę jis vis dėlto nebuvo priimtas.

Dar negražiau buvo pastelgęs kitas atsargos pulkininkas. Jis atnešė naujamai kariuomenės vadovybei prašymą, kad jį vėl priimtų į kariuomenę. Savo prašyme jis gražiais žodžiais buvo aprašęs, kaip jis buvęs skriaudžiamas nepriklausomoje Lietuvoje, kaip jis atsargoje visą laiką dalyvavęs MOPRe (Miežunarodnaja organizacija pomosči revoliucii -- Tarptautinė organizacija revoliucijai remti), kaip jis tarnavęs kariuomenėje ir padėdavęs bei simpatizavęs komunistams, beveik pats buvęs komunistu. Piktinosi mūsų kariuomenės stabo karininkai, skaitydami tokį prašymą. Ir jis nebuvo priimtas į liaudies kariuomenę.

Dar likę kariuomenėje karininkai buvo priversti užpildyti naujas iš Maskvos atsiųstas anketas. Jose, be kitų, buvo ir toks klausimas: "Ar priklausai komunistų partijai?" Iš visos kariuomenės atsirado tik du karininkai, kurie prisipažino:

1. D. gen. Vitkauskas savo ranka parašė: "komunistų partijos kandidatas" ir

2. Karo aviacijos majoras Kovas parašė, kad jis esąs komunistų partijos narys. Jo tikroji pavardė buvo Kopukov,

kurią jis vėliau buvo sulietuvinęs į Kovą. Pats jis buvo rusas.

Šis pavyzdys yra reikšmingas. Juk per rusų ir vokiečių okupacijas Lietuvoje visi matėm, kaip ir vienas ir antras okupantas stengėsi įtraukti į okupacinį aparatą vietinius gyventojus ir pirmiausia artimus okupantams ne tik savo šitikinimais, bet ir tautybe. Bolševikų pirmosios okupacijos metu, be daugelio žydų, kurie tada buvo uoliausi bolševizmo šalininkai, ne mažesnis nuofimtis komunistų buvo atsiradę iš rusų tautybės Lietuvos piliečių, taip pat, kaip vokiečių okupacijos metu beveik visi repatriantai vokiečiai buvo uoliausi nacionalsocializmo garbintojai ir lietuvių niekinotojai. Tai buvo rusai, daugiausia sentikiai, arba vokiečiai, arba rusų bei vokiečių mišrių šeimų nariai. Iš visų didesnių ministerijų, buvusių nepriklausomoje Lietuvoje, paskiausiais metais bene geriausiai buvo susitvarkiusi ir labiausiai apsi- valiusi nuo svetimtaučių krašto apsaugos ministerija, o vis dėlto ir joje atsirado vienas komunistų partijos narys, bet ir tas buvo -- rusas. Antrasis buvo dar tik kandidatas į komunistus -- lietuvis. Tuo tarpu kai kuriose kitose ministerijose tokių buvo daugiau. Tas buvo ir vokiečių okupacijos metu. Iš to pamoka ateičiai: valstybinio

aparato darbininkai turi būti ypač kruopščiai parenkami, ypatingą dėmesį kreipiant į jų sąžiningumą ir tinkamumą, bet dar daugiau į jų tautiškumą-lietuviškumą. Svetimtaučiams arba mišrių šeimų nariams neretų būti vietos nei valstybės aparate, nei kariuomenės kadre. Ten turėtų būti tik lietuviai patriotai.

Ištrauka iš neseniai išėjusių iš spaudos gen. S. Raštikio atsiminimų "Kovose dėl Lietuvos" II dalies. Knygą išleido Lietuvių Dienos, 9204 S. Broadway, Los Angeles, Cal., gražiai iliustruota, 687 psl., daug iliustracijų, kainą 7 doleriai.

• Britų vadovaujamos Muscat ir Oman sultono jėgos užėmė Nizva, sukilusio Imam sostinę Arabijos pusiasalyje.

• 47 Amerikos jaunuoliai, nuvykę į Maskvą dalyvauti jaunimo festivalyje, priėmė kvietimą aplankyti komunistinę Kiniją. Jungtinių Valstijų ambasados pareigūnai juos įspėjo dėl galimos Valstybės departamento akcijos prieš juos, jei jie vyktų į komunistinę Kiniją.

• Prezidentas Elsenhoweris aplankė armijos ligoninėje žmoną, kuriai praėitą savaitę buvo padaryta operacija.

ŠAUNIOJO KAREIVIO

Sveikas žengė dešimtį.

— Aš gi jums sakiau,— tarė daktaras,— žengti penkis žingsnius.

— Man negaila žengti porą žingsnių viršaus,— atsakė Sveikas.

Paskui daktarai pareikalavo, kad Sveikas atsisėstų ant kėdės, ir vienas jų ėmė stuksenti jam per kelį. Po to jis pasakė antram, kad refleksai visiškai normalūs, o antrasis į tai pakraipė galvą ir pats ėmėsi stuksenti, tuo tarpu pirmasis, užplėšęs Sveiko vokus, apžiūrėjo jo vyzdžius. Paskui jie priėjo prie stalo ir ištarė keletą lotyniškų terminų.

— Ar buvo kada nors tiriama jūsų psichinė būklė?

— Kariuomenėj,— iškilmingai ir didžiuodamasis atsakė Sveikas.— Medicinos komisija mane oficialiai pripažino chronišku idiotu.

— Man atrodo, kad jūs simulantasi! — suriko ant Sveiko antrasis daktaras.

— Visiškai ne simulantasi, ponai! — gynėsi Sveikas.— Aš tikrų tikriausias idiotas. Galite pasiteirauti devyniasdešimt pirmojo pulko raštinėj Ceku Budejoviciuose arba atsarginių valdyboj Karlina.

Vyresnysis gydytojas beviltiškai numojo ranka ir, rodydamas į Sveiką, pasakė sanitarams:

— Grąžinkite jo drabužius ir pasiųskite jį į trečią skyrių pirmame koridoriuj. Paskui tegul vienas jūsų sugrįžta ir nuneša visus jo dokumentus į raštinę. Ir tenai pasakykit, tegul nesičiupinėja, kad jis mums ilgai nesėdėtų ant sprando.

Daktarai dar kartą sviedė du piktus žvilgsnius į Sveiką, kuris, mandagiai lankstydamasis, pagarbiai traukėsi atbulas prie durų. Į vieno sanitaro pastabą, kokias jis čia kvailystes išdarinėja, Sveikas atsakė:

— Kadangi aš neapsirengęs, plikas, tai nenoriu ponarš rodyti nieko tokio, dėl ko jie galėtų pagalvoti, kad esu stačiokas ar storžievis.

Nuo to akimirksnio, kai sanitarai gavo įsakymą grąžinti Sveikui drabužius, jie neberodė jam jokio rūpestingumo, liepė apsirengti, ir vienas sanitaras nuvedė jį į trečią skyrių. Ten išlaikė jį keletą dienų, kol raštinė ruošė dokumentus jam išrašyti iš beprotamio, ir Svei-

TAUTININKAI STIPRINA SAVITARPINIUS RYŠIUS

'Pasaulinis' tautininkų centras pasilieka Amerikoje

Lietuvoje buvusių politinių organizacijų (partijų, sąjungų, ar kitaip besivadinusių) veikėjų ir narių dalelė bolševikų okupacijos pasėkoje pasitraukė į užsienius. Neskaitant laikurių išimčių, jie tebelaiško savo pareigą, kol galima, palaikyti tų organizacijų branduolius, nepareinamai nuo to, ar jie dar tikisi, ar nesitiki toms organizacijoms žymesnio vaidmens būsimojoje laisvoje Lietuvoje.

Tautininkai irgi, dar 1946 metų pradžioje, atkūrė savo organizaciją. Tik, atsižvelgdami naujų sąlygų, ne vien gerokai peržiūrėjo savo programinius dėsnius, bet ir organizacijos formą bei vardą priderino prie esamų provizorinio pobūdžio sąlygų. Organizacinių formalumų palikta ko mažiausia. Pasivadinta Lietuvių Tautiniu Sąjūdžiu, tuo irgi pabrėžiant padėties pereinamumą. Persiorganizavimo metu LTS dalyviai bei pritarėjai daugiausia buvo Vokietijoje. Ilgainiui jie išsikirstė į įvairius kraštus. Žymiausia dalis persikėlė į Jungtines Valstybes ir čia nemažas skaičius išjungė Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą, kuri tačiau pagal savo pobūdį

negalėjo apimti kituose kraštuose apsigyvenusiu tautininkų ir būti jų visų nuomonių reiškėja bei vadovaujančiu centru.

Centralizuoto ryšio problema provizoriškai buvo išspręsta 1951 metais tuo būdu, kad kontakte su ALT Sąjungos seimuose susirenkančiais bendraminčiais buvo suformuota provizorinė LTS vadovybė, kuriai ir buvo skirta rūpintis tautininkų vardu vadinamaisiais "globalinio" (arba iš amerikiečių veiklos ribų išeinančio) pobūdžio problemomis.

Šiais metais tas provizorinis vadovybės branduolys pakeistas jau įvairiuose kraštuose gyvenančių LTS bendraminčių rinkta Valdyba. Visi naujos LTS vadovybės nariai yra New Yorko ar jo apylinkių gyventojai. Tai gi vadinamasis "pasaulinis" tautininkų centras pasilieka Amerikoje. Su Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vadovybe šis centras tačiau ne tik nesirengia rungtyniauti, bet yra pasiryžęs, kaip ir ligi šiol, papildyti jos darbą tose srityse, kuriose tatau reikalinga. Toks santykis pasiliks ir su kitomis vietinio pobūdžio tautininkų

organizacijomis, pav., Kanados Lietuvių Tautinė Sąjunga ir kt. LTS vadovybė kaip nebuvo, taip ir nežada būti kokios nors organizacijų vyresnybe. Bus veikiama, kaip ir ligi šiol, laikantis sutarimo uždavinio pasiskirstymo principo.

Rinkimų proga paaiškėjo, kad LTS vadovybei stinga faktinio ryšio su dar nemažu skaičiumi bendraminčių. Nors rinkimuose dalyvavo pagal dabartines sąlygas gana didelis skaičius, bet vis dėlto nemažas pluoštas laišku su balsavimo lapais grįžo dėl adresų pasikeitimo, o taip pat gana dideliame žinomų bendraminčių kiekiu rinkimų organizatoriai iš vis negalėjo balsavimo lapų išsiųsti, nes neturėjo adresų. Todėl naujos valdybos pirmasis uždavinys yra sudaryti ryšį su visais šia pus geležinės uždangos esamais tautininkiško mąstymo asmenimis ir intensyviau keistis su jais informacijomis bei nuomonėmis. Pati valdyba žada tą linkme dėti ko energingiausių pastangų, bet kviečia ir visus suinteresuotus į padėti, tai yra nei nelaukiant ligi jų adresai bus surasti, ats-

Dr. Bronius Nenička, Lietuvos Laisvės Komiteto narys, naujai išrinktas Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirmininkas, nuolatinis Vienybės bendradarbis, daugelio kitų organizacijų valdybų narys bei veikėjas. (Vienybės nuotrauka)

liepti LTS sekretoriaus adresu (P.O. Box 153, Brooklyn 16, N.Y.)

Škirpa kalbės apie tautinę vienybę

Rugpjūčio 31 d. ir rugsėjo 1 d. Niagara Falls Kanadoje, Falls View Hall, 1786 Dunn St., šaukiamas Kanadoje ir JAV gyvenančių valstiečių liaudininkų visuotinis suvažiavimas. Suvažiavimas prasidės rugpjūčio 31 d. 1 val. popietę. Darbų tvarkoje numatyta: 1. Pirm. dr. J. Palaičio pranešimas apie valst. liaudininkų veiklą tremtyje, 2. H. Blazo pranešimas apie laisvinimo galres, 3. K. Škirpos pranešimas apie tautinę vienybę, 4. J. Audėno pranešimas organizacijos reikalais. Po to, numatytas atitinkamų rezoliucijų priėmimas.

Suvažiavimas šaukiamas Kanados Lietuvių Dienos proga ir todėl suvažiavimo dalyviai, turės progą dalyvauti Kanados lietuvių kultūrinuose pasirodymuose.

MIRĖ O. DAUKINTIENĖ

Liepos 21 d. Hammondsport, N. Y. mirė Ona Daukintienė, 41 m. amžiaus. Palaidota liepos 24 d. Liko duklė Bernadette, 17 m. amžiaus, ir sūnus Edvardas 15 m. amžiaus. Vellonės vyras Vaclovas Daukantas, ilgus metus skaitęs Vienybę, mirė 1957 m. sausio 6 d.

Vellonė Ona Daukintienė gimusi Brooklyne, kur ji su vyru gana ilgai gyveno. 1938 m. Daukintai nusipirko vynuogių farmą Hammondsport apylinkėje, kur buvo persikėlę gyventi.

Be vaikų vellonė paliko dvi seseris, Helen Venteną, Matildą Belskienę ir broli Joną Medelį.

Duklė Bernadette, baigusi Central High School, gavo dvi stipendijas studijuoti Mazarreth College, Rochester, N. Y.

R.

ŠVEIKO NUOTYKIAI

kas čia galėjo viską stebėti. Apgauti daktarai padarė apie jį tokią išvadą: „Silpnaprotris simulantas“.

Sveikas buvo išrašytas iš ligoninės prieš pačius pietus, ir čia iškilo mažas nesuipratimas. Sveikas pareiškė, kad jeigu žmogų išmeta iš beprotnamio, tai negalima jo išvyti be pietų.

Skandalą nutraukė durininko iššauktas policininkas, kuris nulydėjo Sveiką į policijos komisariatą Salmovos gatvė.

Po gražaus, tiesiog nuostabaus gyvenimo beprotnamy, atėjo Sveikui kupinos nelaimių ir persekiojimų dienos. Policijos inspektoriaus Brauno susitikimas su Sveiku praėjo žiauriai, jis elgėsi kaip Romos vietininkai mielojo imperatoriaus Nerono laikais. Ir kaip anuomet jie sakydavo: „Imeskite šitą niekšą krikščionį liūtams!“ — taip ir inspektorius Braunus su tokiu pat nuožmumu pasakė: — Pasodinkite jį už grotų.

Saltojoj ant gultų sėdėjo kažkoks susimąstęs žmogus. Iš jo apatiškos išvaizdos galima buvo spręsti, kad, subraškėjęs raktui duryse, jam nebykstelėjo nė mažiausia viltis, kad čia, gal būt, atidaro duris į laisvę.

— Mano pagarba, meldžiamasis, — tarė Sveikas, sėdamasis prie jo ant gultų. — Ar nežinote, kuri maždaug dabar valanda?

— Neturiu laikrodžio, — atsakė susimąstęs vyras.

— Čia nebloga, — mezgė Sveikas pašnekėsį. — Gultai iš obliuotų lentų.

Rimtas ponas neatsakė, atsikėlė ir ėmė lakstyti mažame plote tarp durų ir gultų, lyg per gaisrą.

Sveikas tuo tarpu susidomėjęs žiūrino ant sienų išbraižytus užrašus. Vienu užrašu kažin koks areštuotasis skelbė policijai žūtbūtinį karą. Tekste buvo pasakyta:

„Jums tas veltui nepraeis!“

Kitas areštuotasis buvo užrašęs:

„Papūskit man į užpakalį, gaidžiai!“

DIDŽIAJAME KARE

Ponas, kuris laktė tarp durų ir gultų, tartum trokšdamas laimėti maratono gegimą, uždusęs sustojo, atsėdo į senąją vietą, parėmė galvą ranka ir staiga ėmė klykti:

— Išleiskit mane! Ne, jie manęs neišleis, — tarė jis pats sau, — neišleis. Aš čia jau nuo šeštos valandos ryto.

Jį pagavo šnekumo prapuolis, jis atsistojo ir krepšį į Sveiką:

— Ar jūs neturite diržo, kad galėčiau visa tai užbaigti?

— Su didžiu malonumu jums patarnausiu, — atsakė Sveikas, nusijuosdamas diržą. — Aš dar nė karto nemačiau, kaip kariamasi diržu kalėjime... Vieno tik gaila, — pridūrė, apžvelgęs kamerą. — Čia nėra jokio kabljo.

Paniures ponas, kuriam Sveikas įbruko į rankas diržą, pasižiūrėjo į jį, blėškė kampan ir, nešvariomis rankomis braukdamasis nuo veido ašaras, ėmė balsu raudoti:

— Aš turiu vaikų, aš čia patekau už girtavimą ir triukšmavimą! Jėzau Marij! Vargšė mano žmona! Ką man pasakys tarnyboje? Ar turiu vaikų, o čia pakliuvau už girtavimą ir triukšmavimą!... — ir taip toliau, ligi begalybės!

(Bus daugiau)

¹ Policininkai Čekijoje Austrijos-Vengrijos monarchijos laikais nešiojo kaskę su gaidžio plunksnomis.

KRYŽKELĖS

PO DVIEJŲ DIENŲ KERNAVĖ BUVO PAIMTA

Bet bajorienės ir jos dukters nerado

Užklausus iš pilies atsakė, kad nei bajorienės Knystautienės, nei jos dukters viduje nesą. Bet niekas tuo nenorėjo tikėti.

Čia riteris Griežė parodė visą savo narsumą ir visus gabumus pilims griauti. Viena sieną greit buvo pralaužta, kitą pradėjo ardyti iš apačios, ir apsiaustiesiems darėsi kaskart blogiau.

Ant sienų iškėlė baltą vėliavėlę, ir pasirodė pilies viršininko pasiuntinys.

— Riteriai, ir jūs, narsieji vyrai! — suuko pasiuntinys nuo sienų — Jei jūs ieškote bajorienės Knystautienės ir jos dukros, tai štai aš, savo viršininko Tautginio vardu, pareiškiu, kad pilyje jų nėra!

— O kur jūs jas dejote, kad jų čia nėra?

— Jas išvežė į Trakus.

— Už savo motinos ir sesers valkiojimą po pilis mes jums žiauriai atkeršysim! — pagrasė Knystautai ir paklausė: — O kur pilies valdovas, kunigaikštis Vygandas Aleksandras? Mes tik juo patikėsime!

— Mūsų kunigaikštis išvyko į Trakus; drauge su juo išvažiavo ir bajorienė su dukra.

— O aš už savo širdies damą, bajoraitę Margaritą, kiekvieną iš jūsų, kuris liks gyvas, iššauksiu kautis kirviais ar kalavijais!

— Dar kartą pareiškiu pilies viršininko vardu, kad jų čia nėra; jos išvažiavo kartu su mūsų kunigaikščiu.

— Tikrai pasakykite, kur jos yra, o mes už tai jums dovanosime gyvybę.

— Kur jos tikrai dabar yra, mes nežinome, žinome tik tai, kad čia jų nėra. Pilies mes jums neatiduosime ir pasigailėjimo jūsų neprašysime, bet bajorienės Knystautienės ir jos dukters ieškokite kur kitur.

Tačiau jais nepatikėjo ir pilį dar smarkiau pradėjo pulti.

Po dviejų dienų Kernavė buvo paimta, bet nei Knystautienės, nei jos dukros pilyje nerado.

Nusiminė dėl savo motinos ir sesers likimo Knystautai, susimąstė riteris Griežė, bet nebuvo kas daryti. Reikėjo joti ieškoti jų kur kitur.

Atidavę pilį išgrobti kareiviams, riteris Griežė ir abu Knystautai su bajoru Mintautu nuėjo pas kunigaikštį Vytautą ir pasiprašė atleisti juos į Trakus. Kunigaikštis sutiko, ir jie tą pačią naktį išjojo.

Kai sutemo, kunigaikštis vėl žiūrėjo į ugnį skęstancią rytų Lietuvą, bet toliau nuo Kernavės nenorėjo žygiuoti.

— Nesuprantu, — pusbalsiu prabilo bajorui Rambaudui kunigaikštis, — argi jie būtų jau ir Trakus pasiekę?

— Negali būt, kunigaikšti, — paaimanavo bajoras Rambaudas ir prisimerkęs išžiūrėjo į vieną didelį priešakinį išsikūsusį gaisrą.

— Gal būt, Misnijos markgrafo raiteliai išiveržė į Trakų girias ir padegė kokį nors dūmą, — paabejojo bajoras Garšva.

— Bajore, markgrafo raiteliai vakar dar švaistėsi Kruonio apylinkėse ir negalėjo taip greit persimesti į Trakų miškus, — suniekino jį bajoras Keršys ir pridėjo: — Mano nuomone, čia dega arba Sumiliškės, arba Užuguostis.

— Bajore, Sumiliškės ir Užuguostis ir yra Trakų giriose. Bet čia jau už Sumiliškių ir kairėj Užuguostis, — laikėsi savo bajoras Garšva.

— Vyrai, pasidomėkite tik, — atsikreipė į juos bajoras Rambaudas — štai šitoji pašvaistė tai Žiezmariai, greta rusena Vievis ir tuojau Kietaviškės su apylinkės sodžiais. Tenai, dviguba pašvaistė — Darsūniškis su koku artimu kaimu. Tarp jų liepsnoja Nāvatičių ir Barsakiškės dūmai... Kalviai jau vakar didžiojo magistro sudeginti ir iš naujo negali degti. Ir jeigu ten degtų Užuguostis ar Sumiliškės, tai aplink degtų ir visi kiti kaimai ir dūmai, kaip vakar apie Kalvius ir Kietaviškės. Matote... O

ten pusdienio kelionės aplink nė vieno gaisro... Nei Misnijos riteriai, nei didžiojo magistro riteriai negalėjo taip greit prasimušti pirmyn. Kunigaikščio teisybė: čia dega Trakai!

— Tai kodėl apie Trakus sodžiai nedega? — po ilgos tylos paklausė Keršys.

— Todėl apie Trakus sodžiai nedega, kad pilį bus patį Skirgaila padegęs, — atsiliepė visą laiką per bajorų ginčą tylėjęs kunigaikštis Vytautas ir, neatsigręžęs į juos, įsakė: — Padėkite ir jūs keletą kaimų...

Tuojuo keletas gaisrų iškilo panery. Didelė raudona nauja pašvaistė užėmė šiaurės vakarų kraštą ir susiliciję padangėje su bendra kruvinų atspindžių jūra.

— Ar nuo didžiojo magistro žygūnų nėra? — paklausė kunigaikštis, prieš eidamas į palapinę gulti.

— Nėra, šviesiausias kunigaikšti, bet jūsų laukia keletas Vitebsko bajorų. Neseniai tik atkeliavo.

— Šarvuoti?

— Taip, ir su žmonėmis.

— Daugiau kas?

— Yra atbėgusių iš Skirgailos ir Lydos bajorų.

— Daug?

— Ne kiek.

— Bajorai tegu palauks rytdienos — galėjo anksčiau atvykti. — Ir kunigaikštis įėjo į palapinę.

XXXV

Rytojaus dieną, anksti rytą, atbudęs kunigaikštis teiravosi apie nakties įvykius. Žiūrėdamas nuo kalno, į padūmavusį kraštą ir į vietomis virstančius juodus dūmus, stebėjosi, kad sąjungininkų kariuomenės per naktį nė kiek nepasisūmėta pirmyn.

Trakai dar teberūko, ir dideli juodų dūmų debesys kilo iš miškų ten, kur buvo Užuguostis ir Sumiliškės.

— Kunigaikšti, atvyko didžiojo magistro žygūnai ir nori su tavimi tuojau kalbėtis, — pranešė Vytautui bajoras Rambaudas.

— O koku reikalu?

— Blogi dalykai, kunigaikšti: sąjungininkai atsisaką nuo žygio į Vilnių ir norį grįžti atgal.

— Kokia priežastis?

— Maisto ir arkliais pašaro pristigę; o iš kaimų Skirgailos raiteliai aliai kuokstelės išgrobstę. Kitų žirgai vos bėpasivelką; lapais šeria.

— Aš gi sakiau didžiam magistrui, kad jis vietoj gėrimų, rožių ir šilkų daugiau pašaro pasiimtu...

— Ir kai kurie svetimšaliai labai nukentėję: Misnijos markgrafo riterius miške iš pasalų užpuolęs kažkoks palaidas lietuvių būrys ir pusę raitelių išklojęs; pats markgrafas vos žirgo greitumu išbėgęs, — pasakojo girdėtas naujienas bajoras Rambaudas.

— O su Trakais kaip?

— Trakų vietoj didysis magistras radęs tik pelečių krūvą! Trakus patys lietuviai sudeginę!

— Pašaukite žygūnus.

Pašaukė didžiojo magistro žygūnus.

— Na, vyrai, kaip klojasi mano draugui, garbingam, ordino magistrui, ir sąjungininkams? — paklausė kunigaikštis Vytautas, nedavęs pirma prabilti žygūnams.

— Ligi šiol, šviesiausias kunigaikšti, klojasi puikiai, bet juo giliau didysis ordino magistras su savo talkininkais žygiavo į krašto vidurį, arčiau Vilniaus, juo labiau sunaikintą ir negyvenamą rado kraštą!.. Net arkliais pašaro pristigo... Maisto irgi nebeturė.

— Nuostabu, — patraukė pečiais kunigaikštis, — jei pašaro nėra, tai miškuose žolės iki valiai.

— Miškuose, šviesiausias kunigaikšti, bastosi palaidi lietuvių būriai ir iš pasalų užpuldinėja pėsčius ir raitus, vagia arklius...

— Palaukit, — susigriebė Vytautas ir susiraukęs paklausė: — Argi Nemuno saloje viskas buvo suvalgyta ir išgerta, kad dabar net ir maisto trūksta?

Lietuviai Advokatai

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th STREET
Jackson Heights 73, N. Y.
Newton 9-6620

K. W. MICHELSON
87-14 111th Street
Richmond Hill 18, N. Y.
Virginia 6-6060

ST. BREDIS, Jr:
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
APlegate 7-7083

A. J. WESLAN
16 Court Street
Brooklyn, N. Y.
TRiangle 5-6116

A. ANDRIUSKEVIČIUS

Laikrodininkas, Juvelyras
Didelis pasirinkimas
BRANĖNYBIU
485 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-2318

JGHN BALTADUONIS

Frankford Avenue
C A F E
1700 Frankford Avenue
PHILADELPHIA, PA.

ALL LANGUAGES
TYPEWRITER Co., Inc.

Lietuviškos ir angliškos
rašomosios mašinėlės
žemiausiomis kainomis:
Nuo \$30.00 ir t.t.

Taip pat skaičiavimo
mašinos, mimeografai ir
kiti raštinės reikmenys.
119 WEST 23rd STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel. CHelsea 3-8086

Atostogos kalnuose
ADIRONDACK INN

JONAS URBONAS
Savininkas ir Vedejas

Sloje milžiniškoje Adirondack
kalnų vasarvietėje rasite
viską: gryną orą, puikius
kambarius, sveiką maistą,
golfo lauką, teniso aikštę,
ežerą su paplūdimiu, įvairius
sportinius žaidimus.

SACADANGA PARK, N. Y.
(Netoli nuo Amsterdam, N.Y.)
Tel. NOrthville 175-176

MICHAEL
MIŠKINIS

Tarpininkauja tautie-
čiams, norintiems pirkti
ar parduoti farmas.

Reikalingi patarimų, lie-
čiančių ūkininkavimą, vi-
sada kreiptasi į Michael
Miškinį.

138 BETTON ROAD
YONKERS, NEW YORK

PELĖSIAIS IR KERPE APAUGUS AUKŠTAI TRAKŲ ŠTALAI GARBINGA PILIS!

Vilniuj išeinančioje Tiesoje arch. B. Krūminis rašo, kad kasmet tūkstančiai žmonių iš įvairių Lietuvos vietų aplanko Trakus. Gi ne per seniausią Trakų miestą sujungus geležinkelio su Vilniumi, Trakų ir jo paminklų lankytojų skaičius dar padaugėjo.

Visus čia atvykusius žavi puiki gamta, beveik iš visų pusių miestą supa Galvės, Totoriškių ir Bernardinų ežerų vandens. Bet daugiausia turistų čia sutraukia istoriniai architektūros paminklai. Trakai -- senosios XIV-XV amž. Lietuvos kultūrinis ir karinis centras. Nuo XVII amž. antrosios pusės Trakai atsidūrė nuosalyje nuo naujų kelių, jungiančių miestus, ir pradėjo nykti. Nežiūrint to, kad amžiams slenkant Trakų paminklais niekas nesirūpino, čia iki mūsų dienų išliko dviejų pilių griuvėsiai. Viena -- yra pusiasalyje, dabartinio miesto parko teritorijoje, o kita -- vienoje Galvės ežero saloje.

Ilgainiui Trakų salos pilies griuvėsiai vis labiau iro. Inžinieriui-architektui J. Borovskui vadovaujant 1929 metais pradėta konservuoti Trakų salos pilį, bet Lenkijos valdžios organai mažai išskirdavo pilies gelbėjimo darbams lėšų. Restauravimo darbai išsivystė 1940 metais, tačiau prasidėjęs karas juos nutraukė. Karui pasibaigus, Trakų salos pilis buvo įrašyta į visasąjunginės reikšmės architektūros paminklų sąrašą ir įkurtai mokslinei-gamybinei restauravimo dirbtuvei buvo pavesta toliau restauruoti bei konservuoti Trakų salos pilį. Jaunieji dirbtuvės specialistai, su entuziazmu ėmėsi šio atsakingo uždavinio. Per eilę metų vykdant konservacinius darbus, architektams paaiškėjo senosios pilies konstruktyvinis, architektūrinis, meninis sprendimas, ir šiandien yra galimybės atkurti pilną pirmąją pilies vaizdą. Aiški, atkuriant atskirus fragmentus, detales, kyla įvairios problemos, kurios ilgainiui bus išspręstos. Paskutiniu metu būta nuomonės, kad pilis statyta XV amž. pradžioje, Lietuvą valdant didžiajam kunigaikščiui Vytautui. Neseniai mokslininko Vladimirovo paskelbtas rusų miestų sąrašas, paimtas iš metrikų, sako, kad Trakų ežero vienoje saloje jau XIV amž. antroje pusėje buvo mūro pilis. Galima manyti, kad pilis jau buvo pastatyta Kęstučio laikais, o Vytautas ją rekonstravo, sumodernino. Tai iš dalies patvirtina pilies mūrų tyrimai. Ši tvirtovė padėjo Lietuvos gyventojams apsiginti nuo kryžiuočių-vokiečių antpuolių. Strateginio požiūriu tai buvo viena iš tvirtiausių ano meto Rytų Europos pilių. Vien gamtinės sąlygos -- pilies išdėstymas ežero saloje -- dar ją sunkiai priešui prieinama, ypač vasaros metu.

Archeologiniai kasinėjimai, o taip pat matavimai rodo, kad

senovėje Galvės ežere vandens buvo daugiau, negu šiandien, ir jis skalavo pilies gynybines sienas.

Patį pilies teritoriją padalyta į dvi pagrindines dalis -- į priešpilį ir centrinių pilies rūmų dalį. Priešpilyje buvo sukoncentruota visa gynyba, o antroje dalyje stovėjo didžiojo Lietuvos kunigaikščio rūmai. Abi šios dalys skiria perkasas.

Priešpilio teritoriją supa 2,40 m storio gynybinės sienos. Priešpilį ir miestą jungia 1956 metais atstatytasis tiltas. Dabartinio tilto vietoje vandenyje išliko senovės tilto medinių polių likučiai. Vienas tilto galas prieina prie keturkampio formos bokšto. Prie šio bokšto vartų išliko akmeniniai pakeilamojo tilto guoliai ir nuleidžiamųjų vartų akmeninės staktos. Atstacius šio bokšto vartų pirmo aukšto skliautais, šis įėjimas dar labiau išryškėtų. Priešpilio pietinė gynybinė siena gerai išliko. Be vartų likučių, ji turi gynybinius pietryčių ir pietvakarių bokštus. Šių bokštų pirmieji aukštai buvo keturkampio formos, kiti -- apvalūs. Antrasis ir trečiasis aukštai turi šaudymo angas. Archeologinių kasinėjimų metu rasta daug akmeninių rutulio formos sviedinių. Trečiasis -- priešpilio šiaurės-vakarų bokštas buvo atkastas 1954 metais. Jis buvo griuvęs, paplovus jo pamatus ežero vandeniui. Dabar šis bokštas atstatytas iki antrojo aukšto ir užkonservuotas. Įdomu, kad griuvėsijų apatiniuose sluoksniuose kitų radinių tarpe surasta šachmatų figūrėlė, padaryta iš dramblio kaulo.

Smarkiai suirusi buvo ir priešpilio šiaurės gynybinė siena. Praėjusiais metais ši siena iš dalies baigta restauruoti. 1955 metais buvo pamūryta 2-3 m aukščio priešpilio rytų gynybinė siena. Tokiu būdu priešpilio planą išryškina visos išorinės sienos. Prie visų šių gynybinių sienų priešpilio kieme buvo prisiliejusios pilies likinės patalpos. Jos buvo dviejų aukštų. Vienoje šių patalpų (prie pietų gynybinės sienos) 1951 m. atkasta krosnis. Čia rasta daug keraminių indų šukių bei gyvulių ir paukščių kaulų.

Kitoje perkaso pusėje -- buvę kunigaikščių gyvenamieji rūmai arba rezidencija. Rūmai pastatyti aukštesnėje salos dalyje. Rūmus taip pat supo gynybinės sienos. Šiuo metu visas dėmesys sutelktas į šių rūmų atstatymą. Šie rūmai artimiausiais metais bus visiškai atstatyti tokie, kokie jie buvo kadaise. Mokslinė-gamybinė restauravimo dirbtuvė sudarė rūmų atstatymo parengtinį projektą. Dabar atstatomos tokios rūmų dalys, kurios nekelia jokių abejonių dėl istorinės pirmąsio vaizdo tiesos. Tuo pat metu tyrinėjami mūrai, vykdomi archeologiniai kasinėjimai, renkama Trakų pilies ikonografinė medžiaga.

Priešpilį su rūmais jungė buvęs tiltelis per perkasą. Tiltas išremdavo į vartus, esančius rūmų bokšto pirmame aukšte. Išliko šių vartų dalis su pakeilamojo tiltelio akmeniniais guoliais ir nuleidžiamųjų vartų akmeninėmis staktomis, kaip ir priešpilio vartuose. Labiausiai sunyko bokšto priekinė dalis. Šis bokštas skilo ties šoninių bokšto sienų palangėmis. Atskilusią dalį nugriuvo į perkasą, ir visą ją uždengė.

Praėjė pro bokštą, patenkame į rūmų kiemėlį. Čia matome, kad rūmai turėjo du korpusus. Dešinėje, viršum pusrūsio, yra reprezentacinė salė. Šiuo metu salės langams daromi geometrinio piešinio vitražai. Pastatytos laikinos tipinių koklių krosnys. Greitų laikų joje bus išdėstyti pilies istoriją liečiantieji eksponatai. Senovėje salės grindyse buvo įrengtas primityvus centrinis šildymas. Salė perdengta zvaigždiniais skliautais. Jie atstatyti 1940 metais. Viršum salės, trečiame aukšte buvo trys gyvenamieji kambariai. Jau pradėti šių kambarių atstatymo darbai. Kairėje pusėje taip pat yra pusrūsis, o viršum jo -- du aukštai po tris kambarius. 1954

m. buvo atstatyti šio sparno II-o aukšto skliautai ir grindys. Perna atstatytos III-o aukšto sienos. Dabar ruošiami klojiniai zvaigždiniais skliautais.

Į visas patalpas įeinama iš kiemelio. Gyvenamuosius kambarius ir salę jungė medinė galerija, kuri juosė antrą ir trečią aukštus. Senosios galerijos likučiai rodo, kad atstatytųjų galerijų sprendimas atitinka senąjį. Trečioji galerija buvo tik prie bokšto sienos, ji jungė abi gynimosi pastoges.

Atkasama ir restauruojama pilies rūmus supanti gynybinė siena. Praėjusiais metais buvo pradėti atkasimo darbai nuo Užtrakės pusės. Įdomu, kad ši siena senovėje pasiviro ir buvo paremta.

1956 m. archeologiniai kasinėjimai buvo vykdomi prie rūmų šiaurės-vakarų fasado.

**Nepamirškite
atnaujinti
prenumeratą**

BILL'S BAR
(Buv. Atletų Klubo name)
W. OSIPAUSKAS
Savininkas
Geri gerimai, geras maistas,
draugiška nuotaika
168 MARCY AVENUE
Brooklyn 11, N. Y.
EV 4-9709

**ATOSTOGOS
prie Atlanto vandenyno
NEW PLAZA**
EMILIJA MIKONIENĖ, sav.
Amherst and Madison
Margate City, N. J.
Tel. Atlantic City 5445

A 7% INCREASE IN DIVIDEND
at the rate of
3 1/2%
a year

COMPOUNDED QUARTERLY!

A dividend at the rate of 7% regular plus 1/2% extra is anticipated for the period beginning July 1, 1957, with the continuance of satisfactory earnings.

Effective July 1,

dividends will be compounded
4 TIMES A YEAR!

Start Saving Here Today!

**THE Kings County
SAVINGS BANK**

Incorporated 1866

2 CONVENIENT OFFICES:

135 Broadway at Bedford Avenue

539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Čia rasta įvairių senovės statybinių medžiagų, įvairių profilių plytų, koklių, buitinių daiktų, lietuvių senoviskų monetų. Iš visų šių radinių galima spręsti, kad pilis statyta iš vietinių lauko akmenų ir įvairaus profilio plytų.

JIEŠKOMI

Aleknė-Leonavičiūtė, Ona, iš Smilgių, Panevėžio ap.

Bakanas, Jonas su šeima, turėjo foto studiją Newark, N. J.

Barkevičiūtė, Ona ir Stefanija, dukt. Igno ir Marijos Mikalonytės Barkevičių.

Bartkus, Mikas, sūn. Motiejaus, iš Matiešonių k., Jėžno v., Alytaus ap.

Černevičius, Viktoras, sūn. Juozo, iš Šakių ap.

Dabrovoškaitė - Jakštienė, Antolė, iš Seirų ap. ir vyras **Jakštas,** Petras.

Degutis, Juozas ir motina, **Vilkienė** Elzbieta.

Gurklis, Petras, sūn. Povilo.

Henanaitė, Bronislava, gyvenusi Ukmergėje.

Jeciūnas, Bronius, Edvardas ir Jonas.

Mickevičius, Juozas, sūn. Antano, gyveno Čikagoje, So. Mozart St.

Mikalojunas, Jonas, iš Viesintų val., Panevėžio ap.

Mikalonis, Jurgis, sūn. Motiejaus, iš Seirų ap.

Miliauskaitė-Jakubauskienė, Barbora.

Šeputis, Petras, sūn. Juozo, iš Karapolio k., Tauragės val.

Sklierienė, Anelė.

Skurvydas, Adomas, žmona Justina, vaikai Stanislovas, Vaclovas, ir Vaclava Jonauskienė, kilę iš Mosedžio val.

Šlekys, Algirdas - Juozas, sūn. Jono, iš Marijampolės ap.

Šničkus, Petras, buvęs Anglijoje.

Straskauskaitė, Alė.

Taujanskaitė, Elena.

Valaitienė-Mikalonytė, Veronika, d. Motiejaus.

Valaitis, Jonas, gyvenęs Vokletijoje, Dillingene.

Vilkienė-Degutis, Elzbieta.

Jieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti: **Consulate General of Lithuania,** 41 West 82nd Street, New York 24, N. Y.

APIE TURTO PAVELDĖJIMA NEW YORKO VALSTYBĖJE

Pagal nusistovėjusią tvarką turto paveldėjimas New Yorko valstybėje yra dvejetainis: pagal testamentus ir be testamentų.

Pirmoje eilėje panagriausime paveldėjimo tvarką, žmogus mirus ir nepalikęs testamentą. Šiuo atveju teismas, vadinamas Surrogate, skiria administratorių, kuriam paveda sužiūrėti mirusiojo turta, likusius paveldėtojus ir galb tą turta padalyti.

Pirmausia sumokamos mirusiojo skolos. Paskui likusiai žmonai ar vyrui skiriama trečdalis, o vaikams (be vaikų tiesiogine prasme vaikais laikomi vyrai ir žmonos suvestiniai vaikai, o taip pat išnytieji) du trečdaliai turto po lygiai. Jei vaikai būtų mirę, bet būtų likę jų vaikai, tai yra mirusiojo anūkai, tai tie du trečdaliai turto dalinami anūkams.

Jei mirusiojo neliktų nei vaikų nei anūkų, bet būtų mirusiojo tėvai, tai likusiai žmonai ar vyrui skiriama 1/2 turto ir dar 5,000 dol., o likusioji turto dalis skiriama mirusiojo tėvams.

Jei mirusiojo liktų žmona ar vyras, ir neliktų nei vaikų, nei anūkų, nei mirusiojo tėvų, bet

JUOZAS GRABAU

būtų mirusiojo broliai ar seserys, tai likusiai žmonai ar vyrui skiriama 1/2 turto ir dar 10,000 dol., o likusioji turto dalis dalinama mirusiojo broliams bei seserims arba (jei jie būtų mirę) jų vaikams.

Jei nebūtų nei mirusiojo tėvų, nei vaikų, nei anūkų, nei brolių bei seserų, tai visas turas atitenka likusiai žmonai ar vyrui. Atveju, vyras ir žmona mirtų kartu, visas turas atitenka paveldėtojams, kaip kad čia nurodyta.

Jei nieko nebūtų likę iš aukščiau šiame straipsnyje išvardintų paveldėtojų, tai mirusiojo turta gali būti pretenzijų reikšti dar pusbroliai bei puseserės, bet ne dėdės-tetos ar kiti kurie nors tolimesni giminės.

Kai kurių išimčių yra tik nelegaliai gimusiųjų atžvilgiu. Sakysim, jei nelegaliai gimęs ar gimęs paliktų po savo mirties turta, nepalikdamas nei žmonos ar vyro, nei vaikų, nei anūkų, tai visas turas atitenka mirusiojo motinai.

Bet jei liktų žmona ar vyras ir mirusiojo motina, tai likusiai žmonai ar vyrui atitenka

1/2 turto ir dar 5,000 dol., o mirusiojo motinai likusioji turto dalis.

Jei po mirties neliktų nei žmonos ar vyro, nei motinos, tai visas turas dalinamas tik mirusiojo motinos giminėms.

Jei mirusios liktų tik nelegaliai gimusieji vaikai, tai jie turi visišką teisę į palikimą, bet jei liktų ir teisėtai gimusiųjų, tai paveldėjime dalyvauja tik teisėtai gimusieji, o neteisėtai gimusieji negauna nieko, nebent jie būtų išnyti.

Atvejais, jei iš viso neatsirastų jokių šiame straipsnyje išvardintų giminių bei paveldėtojų, tai mirusiojo turta perima New Yorko valstybės nuosavybėn arba tik valdyman. Jei valstybė įrodo teismui, kad ji padarė viską dėl paveldėtojų suradimo, bet jie neatsirado, tada turas pripažįstamas valstybės nuosavybe. Priešingai -- lieka tik valdyme, kol atsiras paveldėtojai. New Yorko valstybėje toks turas pereina Valstybės Kontrolieriaus, o New Yorko mieste Miesto Išdininko valdyman. Tačiau Miesto Išdininkas negali valdyti ilgiau kaip 20 metų. Vėliau jis turi perduoti Valstybės Kontrolieriui. Įsisenėjimo terminas tokiais atvejais nenustatytas, o tai reiškia, kad atsiradę paveldėtojai gali reikšti pretenzijas į turta net už kelių dešimčių metų.

Apie paveldėjimą testamentais pakalbėsime kitą kartą.

Lietuvių dėmesiui!
NEWARKE ATIDARYTAS OFISAS
SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUR
Siunčiame maisto produktus, naujus ir deversus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

Siuntiniai išsiunčiami 48 valandų bėgyje.

Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą.
Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje.
Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.
Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu mūtu.

PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS
Sluskite siuntinius giminėčiams!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.
Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. po piet.
Reikalaukite katalogų. Rašykite rusiškai arba angliškai.
Netoli Pensylvanijos gelžkelio stoties Newark.

Package Express Co. 314 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu)

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAIČIAI
322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-2089

LAI DOTUVIU DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 SO. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

Visus kviečiame į Atletų Klubo

LINKSMĄ GEGUŽINĘ

kuri įvyks

ŠEŠTADIENĮ, RUGPJŪČIO (AUGUST) 17 D. 1957 M.

POLISH NATIONAL HALL PARK

108-11 SUTHPIN BLVD.

JAMAICA, N. Y.

Šokiams gros Romo Butrimo orkestras

PROGRAMOJE: laimėjimai, bufetas ir t.t.

Įeinant aukojama 1 doleris

PARK FLORIST

MATTHEW MAZEIKA,
Savininkas

Gėlės pristatomos bet
kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE
(Skersai nuo Haven teatro)

WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. Virginia 9-3112

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTINIAMS
PERSIŪSTI Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ,
ESTIJĄ, UKRAINĄ IR KITUS KRAŠTUS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVE., BROOKLYN 16, N. Y.
Tel.: Ingersol 7-7272, Ingersol 7-6465

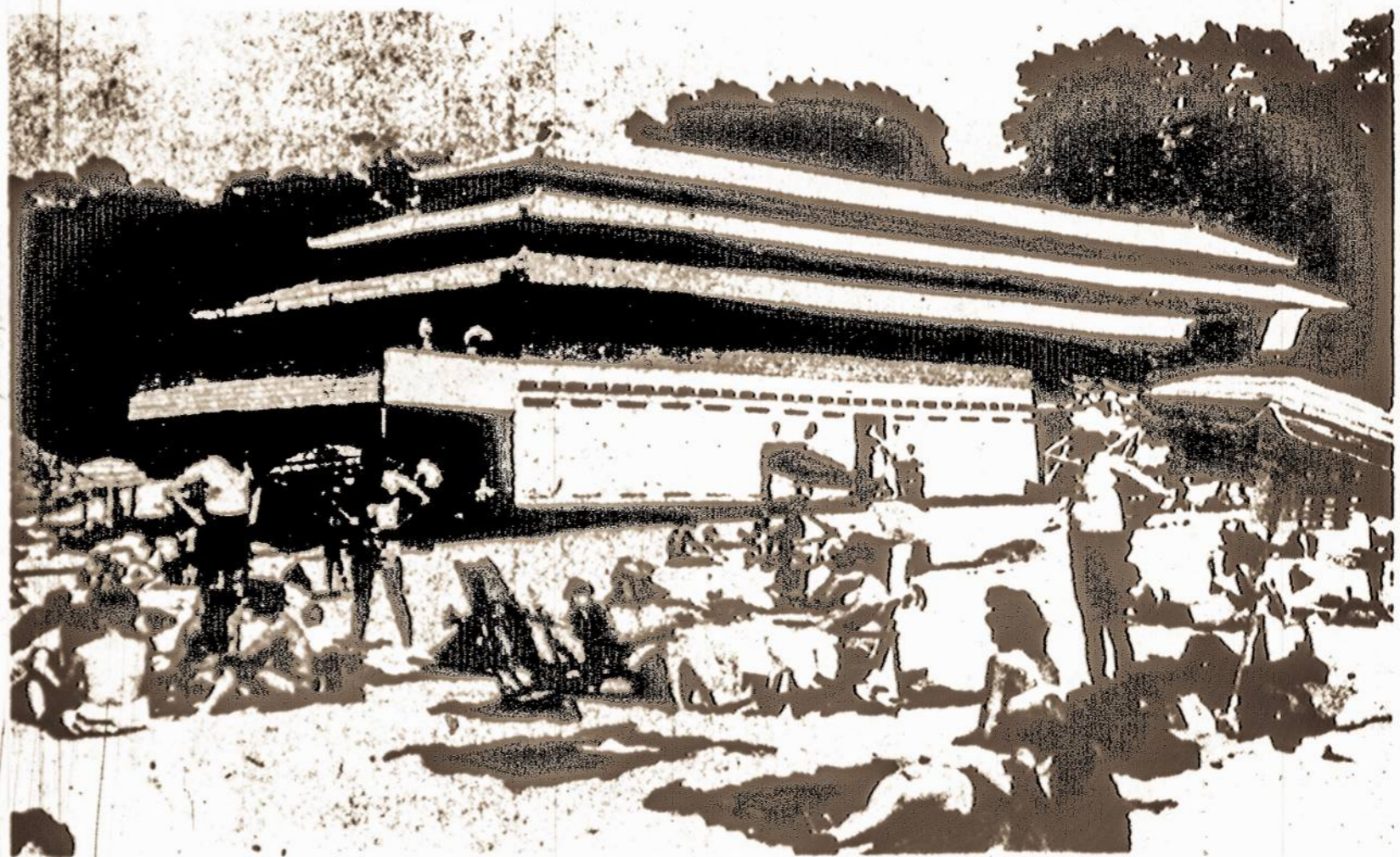
Pristatymas garantuojamas gavėjo parašu. Siuntiniai
išsiunčiami skubiai.

MŪSU, SKYRIAI:

NEW YORK CITY, 78 Second Ave. Tel. ORchard 4-1540
DETROIT 12, MICH. 11601 Jos Campau Ave. TOWnsend 8-0298
HARTFORD, CONN., 651 Albany Avenue CHApel 7-5164
LOS ANGELES, CAL., 121 S. Vermont Ave. DUNkirk 5-6550
PHILADELPHIA 23, PA. 832 North 7th Street WA 3-1747
CHICAGO, ILLINOIS, 3741 W. 26th Street, CR 7-2126
NEWARK, NEW JERSEY, 263 Market Street, MA 2-6937

TINKAMIAUSIA VIETA ATOSTOGOMS

Geresnės, gražesnės ir patogesnės vietos vasaros atostogoms ir piknikams, kaip GREEN PAVILION prie puikaus Ronkonkoma ežero, niekur nerasite. Palangos smėlio paplūdimis, didelis restoranas, ilgas baras, erdvi salė šokiams bei pramogoms, aikštė automobiliams, įvairios sporto bei žaidimo priemonės pirmos rūšies maistas ir neribotas gėrimų pasirinkimas. The Green Pavillion savininkai, Petras ir Frances Cibuls, kviečia tautiečius ir jų organizacijas dabar užsisakyti datą bei laiką savo atostogoms, iškyloms bei piknikams.

THE GREEN PAVILION Lake Ronkonkoma, L. I.

(Tel. Ronkonkoma 9-4180)

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys Bulvidas
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai. Vakaraus muzika prie baro.
DU ORKESTRAI, FLOOR SHOW IR ŠOKIAI
80 St. Marks Place New York, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) Telefonas: GRamercy 7-9765

Draudimo reikalais, taksų paruošimas, Notarinių dokumentų tvirtinimui, kreiptis į
JUOŽĄ ANDRIUŠĮ
GENERAL INSURANCE BROKER - NOTARY PUBLIC
Uzpildomi federaliniai ir valstybės taksai, tvirtinami dokumentai ir atliekami visu rusiu draudimai: gyvybes, namu, baldų, automobiliu, bizniu ir t.t. Geras Patarnavimas.
87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Kasdien iki 8 v.v. Sest. iki 6 v.v. Tel. Virginia 7-4477

Visame New Yorke nerassite gražesnių ir patogesnių salių kaip
GRAND PARADISE
Ką nerengtumėte: koncertą, vestuves, prakalbas ar šokių -- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių. --
J. WEINSTEIN, Reikalų Vedėjas
320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-1123

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
BARAS - RESTORANAS * VYTAUTAS BELECKAS, Sav.
Salė vestuvėms, susirinkimams, parengimams.
1883 MADISON STREET BROOKLYN 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties, Ridgewoode) Tel. EV 2-9586

LIETUVIŠKI SŪRIAI
Lietuviški sūriai, gaminami Michigano valstybėje yra švieži nes jie atgabenami lėktuvais:
Petro Lisausko krautuvėje taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, lietuviškų desų ir šviežių, tiesiai iš fermos atvežtų kiaušinių.
Lisausko krautuvėje gaunami tik švieži produktai.
PETRAS LISAUSKAS
64-09 CLINTON AVENUE MASPETH, N. Y.
(Prie Maspetho Lietuvių baznyčia) Tel. TW 4-8087

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ
RAY'S LIQUOR STORE
Juozas ir Izabelė Misiūnai, sav.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
103-55 LEFFERTS BLVD., RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

BARAS IR RESTORANAS
JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
Stiklinis baras. Viena gražiausių uželgų Brooklyne.
273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9533

NORITE GEROS -- MENIŠKOS FOTOGRAFIJOS
Portreto, šeimos, vaikų, įvairių progų - vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų.
Jums geromis sąlygomis padarys
VYTAUTAS MAZELIS
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HY 7-4677

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
ORMAN & MICHELSON
110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
of Kearny, N. J.
ĮSTEIGTA 1924 m.
Julius Paknis, President
George Katilus, Vice-pres.
Peter W. Velevas, Ex. Mgr.
Joseph M. Belza, Treasurer
Mrs. S. Dasker, Asst. Sec'y
24 Davis Avenue
KEARNY, NEW JERSEY
Atdara kasdien, išskyrus šėštadienius ir šventadienius, nuo 10 v. r. iki 3 v. p. p. Penktadienių vakarais nuo 6 iki 8:30.
MOKAMA 3
Kapitalas \$1,600,000

TONIKAS VIDURIAMS
Cia yra naminė gyduolė: mišinys šaknų, žolių ir sėklių. Ji vartojama arba tos formoje nuo šių ligų: skilvio nevirkštinimo, inkstų (kidneys), odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šūrpullavimo, persalimo, dieglių, reumatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlimo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kainuoja \$4.00.
ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

J. Markiewicz AND SONS, INC.
Laidotuvių Direktorai
15 TRUMBULL STREET
New Haven, Connecticut
Telefonas: LOcust 2-9229

KARLONAS FUNERAL HOME
Lietuviams tarnauja daugiau kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET
New Britain, Connecticut
Telefonas: 9-1181

ŠAUTUVAI
Kas tik medžioklės sportui reikalinga, yra gautama mūsų krautuvėje. Mes parūpiname leidimus. Taip pat siunčiame šautuvus Europą.
7th COMPANY
 146 Park Row
New York 7, N. Y.
Tel. REctor 2-0231

TRAUN'S BAR RESTORANAS IR BARAS
AUGUST TRAUN, Savininkas
N. E. Cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-9785

HELEN POVILANSKIENE
Baras - Restoranas - Salė šeimyninėms pramogoms
158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9737

M. AND Z. COLLISION WORKS
JULIUS MALDUTIS
Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas
937 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.) Tel. EVergreen 8-9794

Pajamų mokesčių, buhalterijos ir apdraudos reikalais kreiptis į --- **FRANK DIMAS**
764 CYPRESS AVENUE RIDGEWOOD 27, N. Y.
(Dū blokai nuo Myrtle Ave. stoties, Canarsie line)
Atdara kasd. nuo 3 v.p.p. iki 9 v.v. Sest. nuo 10 r. iki 6 v.v.
Telefonai: EV 1-4774, MI 2-4076

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE
ROBERT F. NARK
APDRAUDOS SPECIALISTAS
26 Court Street Brooklyn 1, N. Y. MAin 4-6400
700 Caroline Ave. N. Valley Stream, N. Y. VALley Stream 5-0783
LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
Salės šokiams, vestuvėms ir kitokiems pobūviams priimanomis kainomis. Geriausi gėrimai pigiausiomis kainomis. Lietuviški maisto gaminiai.
Patriotiniu organizacija susirinkimams patalpos nemokamai. Visais reikalais kreiptis į klubo vedeja V. E. MIKALAUSKA.
280 UNION AVE BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9672

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS GARŠVA
231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedejas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Virginia 7-4499

AUGUST P. GUSTAS, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR Tel. EVergreen 7-4774

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: STagg 2-4409

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams.

New Yorkas ir Apylinkė

PRAMOGOS IR SUSIRINKIMAI

Povilas Dargis, SLA prezidentas, praeitą savaitę lankėsi Susivienijimo centre, kur su dr. M. J. Viniku ir kitais vykdytojų Tarybos nariais turėjo pasitarimą.

M. Slapšys, jūrų kapitonas, vietos veikėjas, išvyko automobiliu aplankyti Yellowstone Park ir kitų žymesnių bei istorinių vietovių Amerikoje.

Jonas Sakalaš su žmona Kazimiera ir sūnum Romualdu iš Clevelando, praleidę atostogas Atlantic City, N. J., buvo užvažiuavę į New Yorką pas Rastenius.

Jonas Šaltis, Dariaus-Girėno Paminklui Statyti Komiteto pirmininkas, praneša, kad formalumai dėl paminklo statymo su miesto komisija baigiami ir netrukus bus imamasi konkrečių statybos priemonių.

P. V. Bereišis su žmona ir dukrele, apie kurią atvykimas iš Brazilijos ir lankymąsi pas Siniušienę ir sūnų jau buvo pranešta, praeitą savaitę laivą Brazil išvyko namo.

J. Stankūnas, muzikas, su dukra Irena, New Yorko konservatorijos studente, atostogauja Floridoje ir ta proga aplankė vietos lietuvius: Al. Kaulakį, muz. S. Steponavičių, rašytoją Tulį ir kitus.

Ad. Galdikas, dailininkas, siunčia linkėjimus iš Nova Scotia. Profesorius rašo, kad Šv. Magdalenos ir Princo Edwardo salos jam primena Lietuvą. "Tai burtų pasaulis", rašo dailininkas.

A. Banionis pakeliui į Londoną buvo sustojęs Paryžiuje. Jis rašo: "Paryžiuje gražu, tačiau norint čia gyventi, reikia uždirbti nemažiau 500 dolerių į mėnesį.

Juozas Ginkus su žmona Ona atsiuntė linkėjimus iš Kennebunkport, Maine, kur jiedu buvo nuvykę atostogų.

Robertas Norkus, vietos pramonikas, savo rezidencijoje Rosedale, L. I., rugpjūčio 7 d. artimųjų ir draugų tarpe minėjo gimtadienį.

Juozas Kivita, ilgametis Vienybės skaitytojas ir veikėjas Maspeth, dėl raumato kojos, ilgą laiką negalėjo išėiti iš namų, bet dabar, atrod, jis ligą baigia įveikti.

Ad. Jāzavitas, buvęs brooklynietis, čia turėjęs orkestrą, prieš porą metų išsikėlęs su žmona Birute į Chicago, kur dabar yra degtinės biznio veidėjas, užprašytą šeštadienį minėjo savo gimtadienį.

J. Tamašauskas, Maspetho vienybėtis, paskiausiu laiku buvo kirk. kasinys, bet dabar, gydytojų, vaistų ir vasaros oro padedamas, baigia atsigrębti.

Ed. Kulbokas, vietos vienybėtis Natalis Kulbokienės sūnus, atvyko paviešėti iš Cincinnati, Ohio.

Dr. J. Vilčinskienė, dantų gydytoja, po atostogų Kanadoje grįžo su šeima į New Yorką.

**A. A.
MATUI ŠEREPKAI MIRUS**

Iliudincią žmoną Aureliją ir jos tėvelius
K. ir A. PIMPES nuoširdžiai užjaučiame.
ELENA ir AUGUSTAS RAMANAUSKAI

VIRŠUJE: Dalis svečių, dalyvavusių Roy ir Ann Powell-Povilauskų povestuviniame pokylyje, kurį jaunojo tėvai surengė praeitą šeštadienį Show Boat Brooklyne. Jaunieji susitaukė liepos 22 d. Berkeley Cal. Už garbės stalo: jaunavedžiai, jaunojo tėvai ir draugai. Kairėje: Diržiai, Matuliai, Mažeikai ir kiti. Per salę žygiuoja artimiausia Povilauskų kaimynė Alice Karvelienė.

KAIRĖJE: Jaunavedžiai Roy ir Ann Powel ateina į salę, kur juos pastinka tėvai, Antanina ir Rokas Povilauskai. Jaunavedžiams pasitikti, pasveikinti ir palinkėti laimės buvo susirinkusi pilna salė svečių. Vsi buvo gausiai vaišunami. Buvo trumpa programa, kuriai vadovavo J. Tysliava. Jaunieji gyvens New Yorke. Adv. Roy Powel dirba vienoje Wall Street advokatų firmoje.

(Vienybės nuotraukos)

Adv. K. W. Michelsonas savo firmos reikalais buvo išvykęs kelioms dienoms į Washingtoną ir Philadelphia.

Inž. J. Baltus su žmona savaitę laiko atostogavęs Connecticut valstybėje, kitoms dviems savaitėms išvyko į New Yorko valstybę bei Kanados pasienį.

Rugpjūčio 18 d. (sekmadienį) L. T. A. Sambūris ir Korp! Neo-Lithuania New Yorke rengia išskylą Gaigalų vasarvietėje, The Nesconset Community House, Ronkonkoma ežero apylinkėje. Išskyla įvyks bet kokiam orui esant. Pradžią 10 val. ryte.

Bendri pietūs, Užkandžius ir gėrimus atsiveža išskylautojai. Alų ir vaisvandenių bus galima gauti vietoj.

Iškyloj dalyvauti kviečiami L. T. A. Sambūrio ir Korp! Neo-Lithuania nariai su šeimomis, draugais bei svečiais. Taip pat kviečiami dalyvauti visi Lietuvių Studentų Sąjungos, Studentų Santaros bei Studentų Skautų Korp! Vytis nariai.

The Nesconset Community House pasiekiamas automobiliu važiuojant iki E'ue Bird Inn Ronkonkomoje ir pasukant Gibbs Pond Rd. (Šiuo keliu 1 mylia).

JOSEPH DOBROW
Real Estate - Insurance
NOTARY PUBLIC
580 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. ST 2-8862

PARDUODAMA
WOODHAVENE, Parko pusėje 2 butų namas, 4 ir 5 su puse kamb. su sildymu, žemės 50 x 100, 2 garažai. Prasoma kaina \$23,000. Yra mortgicūs \$12,000 išmokėjimui per 20 metų po 4 su puse nuosimčių. Kreiptis: J. GRABAU, 227 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. ST 2-7524.

PARDUODAMA:
Stationary, sodės ir dovanų krautuvė. Apyvarta \$60,000 metuose. Ilgiems metams nuomos sutartis. Mėnesiui nuoma \$100.00. Vieta Stamford, N. Y. Prasome rasyti ar kreiptis:
CHARLES SCHELLIG
Bartons Motel
ROUTE 199, RED HOOK, N. Y.

PARDUODAMA:
Parduodama labai nebrangiai bet labai gera sofa (kurią galima paversti lova dviem asmenims), tinkama salione pastatyti. Kreiptis telefonu NEvins 9-6958.

HELP WANTED
AUTO MECHANIKAS
pageidaujama patyręs prie FORDO AUTOMOBILIŲ, o taip pat jieskomas žmogus norys išmokti auto mechaniką ir turys noro ir palinkimo prie to darbo. Geros darbo sąlygos, geras atlyginimas, daug viršvalandžių, jei pageidauja, atostogos ir kitos gerovės.
HERBERT AND BLOOMFIELD
690 Hempstead Turnpike
Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. IVanhoe 1-9400

Motiejiaus nuotykių

